

KOMISJA KODYFIKACYJNA

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

DZIAŁ OGÓLNY.

TOM I. ZESZYT 14.

TREŚĆ NUMERU:

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI KOMISJI KODYFIKACYJNEJ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ZA CZAS OD 1 KWIETNIA 1930 DO 1 CZERWCA 1931.

-
1. Prezydjum i Komitet Organizacji Prac.
 2. Sekretariat Generalny.
 3. Skład osobowy i podział Komisji Kodyfikacyjnej oraz jej biur.
 4. Organizacje pomocnicze Komisji Kodyfikacyjnej.
 5. Wykazy.
 - 6 i 7. Ustawa i Regulamin Ogólny Komisji Kodyfikacyjnej.

W A R S Z A W A — 1 9 3 1.

325560

/

1. PREZYDJUM (SZERSZE) I KOMITET ORGANIZACJI PRAC.

Prezydjum.

W okresie sprawozdawczym posiedzenia Prezydjum odbyły się w dniach: 28 kwietnia, 4 sierpnia, 27 października 1930, 23 lutego oraz 20 kwietnia 1931.

Na posiedzeniu w dniu 28 kwietnia 1930 załatwiono bieżące sprawy budżetowe.

Na posiedzeniu w dniu 4 sierpnia 1930 ustalono kandydaturę nowego członka Komisji Kodyfikacyjnej (na miejsce, opróżnione przez ś. p. Władysława Leopolda Jaworskiego), Zygmunta Jundziłła, adwokata w Wilnie. Ponadto na temże posiedzeniu załatwiono bieżące sprawy organizacyjne, dotyczące kierownictwa prac kodyfikacyjnych i administracyjnego kierownictwa Komisji¹⁾.

Na posiedzeniu w dniu 27 października 1930 załatwiono bieżące sprawy budżetowe, zwłaszcza w stosunku do sekcji, podsekcji i podkomisyj przygotowawczych, pracujących w trybie skróconym.

Na posiedzeniu w dniu 23 lutego 1931 ustalono kandydaturę nowego członka Komisji Kodyfikacyjnej (na miejsce, opróżnione przez ś. p. Aleksandra Dolińskiego), dr. Kazimierza Przybyłowskiego, profesora Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Ponadto przyjęto do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie Sekretarza Generalnego z wykonania budżetu Komisji Kodyfikacyjnej r. 1930/31.

¹⁾ p. niżej, str. 20

Na posiedzeniu w dniu 20 kwietnia 1931 ustalono kandydaturę nowego członka Komisji Kodyfikacyjnej (na miejsce, opróżnione przez notariusza Franciszka Falkiewicza), Janusza Jamontta, sędziego Sądu Najwyższego. Ponadto rozważono bieżące sprawy organizacyjno-budżetowe, związane z nowym trybem wykonywania budżetu Komisji Kodyfikacyjnej w r. 1931/32. .

Komitet Organizacji Prac.

W okresie sprawozdawczym posiedzenia Komitetu Organizacji Prac odbyły się w dniach 9 marca i 1 maja 1931.

Na posiedzeniu w dniu 9 marca 1931 przyjęto projekt ustawy o aktach stanu cywilnego.

Na posiedzeniu w dniu 1 maja 1931 przyjęto do zatwierdzającej wiadomości, z upoważnieniem do złożenia Ciałom Ustawodawczym, trybem, przewidzianym w art. 3 ustęp 1 ustawy o Kom. Kod., sprawozdanie Sekretarza Generalnego, sprawującego kierownictwo administracyjne Kom. Kod., z planu prac Komisji w roku sprawozdawczym 1931/32 i w latach następnych, w związku z bieżącymi kompresjami budżetowymi oraz z koniecznością nieosłabiania intensywnego biegu prac Komisji Kodyfikacyjnej.

2. SEKRETARJAT GENERALNY.

W dniu 1 maja 1931, na posiedzeniu Komitetu Organizacji Prac, zastępującego Zebranie Ogólne Komisji Kodyfikacyjnej (art. 6 § 3 i art. 8 Reg. Og. Kom. Kod.), sprawujący kierownictwo administracyjne Komisji jej Sekretarz Generalny, prof. E. Stan. Rappaport, — w obecności: p. Stefana Sieczkowskiego, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości i Delegata Głównego Ministerstwa przy Komisji Kodyfikacyjnej, p. Adama Kwiatkowskiego, p. o. Dyrektora Departamentu Administracyjnego w Ministerstwie Sprawiedliwości, oraz pp. członków Komitetu Organizacji Prac — złożył Komitetowi Organizacji Prac sprawozdanie treści następującej:

Wielce Szanowni Panowie
Członkowie Komitetu Organizacji Prac!

Sprawozdanie, składane Wielce Szanownym Panom na dzisiejszem posiedzeniu do Ich dyspozycji, — zgodnie z wskazówką Prezydium szerszego Komisji z dnia 20 kwietnia b. r. 1931, — stanowi jakby kontynuację — po szeregu lat — owych referatów inauguracyjnych, względnie sprawozdawczych, Prezydenta i Sekretarza Generalnego Komisji Kodyfikacyjnej, które, w obecności Pana Ministra Sprawiedliwości, względnie jego delegata przy Komisji Kodyfikacyjnej, komunikowane były w latach 1919 — 1923 Zebraniom Ogólnym Komisji, a po ich zlikwidowaniu w r. 1923 — via facti — przekształciły się w sprawozdania, składane bezpośrednio Ciałom Ustawodawczym, a mianowicie komisjom prawniczym Sejmu i Senatu.

Rzeczzone sprawozdania, składane bądź na początku roku sprawozdawczego, bądź po ukończeniu pewnych grup prac komisyjnych, obejmowały zazwyczaj sumaryczny plan prac bieżących Komisji oraz bieżące sprawy organizacyjno-budżetowe, zwłaszcza poruszane w sprawozdaniu uzupełniającem Sekretarza Generalnego.

Art. 3 ust. 1 część 2 ustawy o Komisji Kodyfikacyjnej, głoszący, że „za jego (Ministra Sprawiedliwości) pośrednictwem przedstawia Komisja Sejmowi przynajmniej co pół roku sprawozdanie ze swych czynności“, nie był dotąd ściśle wykonywany i pod tym względem posiedzenie dzisiejsze Komitetu Organizacji Prac, mające właśnie na celu udzielenie Sekretarzowi Generalnemu upoważnienia dla złożenia takiego sprawozdania, stanowi niewątpliwe novum, nadające rzeczonemu posiedzeniu szczególne znaczenie.

* * *

W dniu 8 września 1928 zmarł nagle Prezydent Komisji Kodyfikacyjnej, ś. p. Rektor Franciszek Xawery Fierich; wobec tej nieprzewidywanej śmierci, Prezydjum Komisji przekształciło się w końcu tegoż roku 1928 w ciało ściśle kolegialne, dzielące funkcje Prezydenta, merytoryczne i administracyjne, pomiędzy swych członków. W związku z rzeczonymi nowymi uprawnieniami i obowiązkami, Prezydjum (szersze) Komisji Kodyfikacyjnej zdecydowało również kontynuować zwyczaj składania połączonym Komisjom Prawniczym Sejmu i Senatu R. P. periodycznych ustnych sprawozdań, — zwyczaj, zainicjowany przez ś. p. Senatora Posnera i zrealizowany przez ś. p. Prezydenta Fiericha w odnośnych sprawozdaniach w latach 1926 i 1927. Analogiczne sprawozdanie przed połączonymi komisjami Sejmu i Senatu złożyłem w dniu 11 grudnia 1928, w obecności ówczesnego Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, p. St. Caira, oraz obecnych w Warszawie pp. Członków Komitetu Organizacji Prac. W dyskusji nad moim referatem sprawozdawczym¹⁾ zebrani Posłowie i Senatorowie wskazali, jako na całokształty kodyfikacyjne, wymagające, ich zdaniem, jaknajszybszej realizacji: na kodeks postępowania cywilnego, prawo małżeńskie osobowe i kodeks karny. Upřednio jeszcze, w dniu 14 marca 1927, Rząd Rzeczypospolitej, w oso-

¹⁾ p. „Komisja Kodyfikacyjna R. P.“, Dział Ogólny, tom I, zesz. 11, zb. og. Nr. 39, str. 327 — 333.

bie Premjera, Prof. Kazimierza Bartla, podkreślił jako równie pilne: kodeks handlowy i ściśle związaną z jego opracowaniem część kodeksu cywilnego, dotyczącą prawa o zobowiązaniach. Oto szereg prac szczególnie pilnych, wymagających opracowania trybem skróconym (art. 31 Reg. Og. Kom. Kod.), do których wykończenia kierownicze odtąd władze Komisji Kodyfikacyjnej, Prezydium szersze i Komitet Organizacji Prac, dostosowały cały aparat Komisji, zarówno co do prac merytorycznych (podkomisje przygotowawcze i sekcje), jak i wykonawczych (Sekretariat Generalny wraz z referendarzami tegoż Sekretariatu i podległymi Sekretarzowi Generalnemu biurami)¹⁾.

Po roku intensywnej pracy członków Kom. Kod., prowadzonej w warunkach niewystarczającego budżetu i przeważnie darmo pracy organizacji pomocniczych Komisji Kodyfikacyjnej²⁾, złożyłem na konferencji prasowej, w dniu 27 grudnia 1929 następujące oświadczenie: „Pójdą teraz rok po roku — nie zapowiedzi i obietnice, lecz uchwalone większe całokształty kodyfikacyjne, a tego, co zapowiedziała w tym względzie Komisja Kodyfikacyjna na uroczystej Akademii dziesięciolecia w dniu 3 czerwca 1929³⁾ — dotrzymała w roku bieżącym ściśle“. Dotrzymała Komisja również, ze stosunkowo nieznacznem opóźnieniem i zapowiedzi swych na lata 1929/30 i 1930/31, opracowując i oddając do dyspozycji miarodajnych czynników rządowych i ustawodawczych: kodeks postępowania cywilnego i prawo małżeńskie osobowe wraz z ustawą o aktach stanu cywilnego. W analogiczny sposób Komisja Kodyfikacyjna przygotowuje w bieżącym roku sprawozdawczym 1931/32 ostateczny swój projekt kodeksu karnego polskiego i czyni wszystko, co leży w jej mocy, aby i dwa ostatnie wielkie całokształty kodyfikacyjne, wskazane w dezyderatach Wysokiego Rządu i Ciał Ustawodawczych w latach 1927 i 1928 — prawo o zobowiązaniach i kodeks handlowy — zrealizować w ramach trzeciego pięciolecia swego istnienia (1929 — 1934), łącznie z ordynacją egzekucyjną cywilną i kodeksem wykonawczym karnym, które uzupełniają kodeks postępowania cywilnego i kodeks

¹⁾ p. „Komisja Kodyfikacyjna R. P.“, Dział Ogólny, tom I, zesz. 12, zb. og. Nr. 43, str. 371 i nast.

²⁾ p. „Komisja Kodyfikacyjna R. P.“, Dział Ogólny, tom I, zesz. 13, zb. og. Nr. 49, str. 32.

³⁾ p. tamże, str. 3 — 25.

karny. Ponadto w pełnym biegu są prace: nad postępowaniem niespornem, ustawą notarialną, ordynacją adwokacką, ustawą o księgach gruntowych (ziemskich), a zapoczątkowane zostały prace nad pozostałymi działami prawa rodzinnego (prawo małżeńskie majątkowe i opiekuńcze) oraz nad ustawą upadłościową i ustawą o zapobieganiu upadłości; w związku zaś z uchwalonym w Komisji w r. 1926 i już obowiązującym kodeksem postępowania karnego oraz przygotowywanym do uchwalenia kodeksem karnym, wyłania się w sekcji prawa karnego Komisji Kodyfikacyjnej potrzeba opracowania kodeksu karnego policyjnego (ustawy o wykroczeniach policyjnych) oraz — ewentualnie — gruntownej nowelizacji kodeksu postępowania karnego. Wreszcie podstawowymi zadaniami czwartego, według wszelkiego prawdopodobieństwa ostatniego już pięciolecia (1934 — 1939) działalności Komisji, byłoby zakończenie prac nad prawem rzeczowym oraz nad prawem spadkowym.

Oto w najogólniejszych zarysach schemat olbrzymiego zakresu prac Komisji Kodyfikacyjnej, dla których wykonania Komisja rozporządza wyrobionym przez doświadczenie lat niemal 12-tu składem osobowym oraz specjalnie po temu od szeregu lat kształconym personelem biurowym.

* * *

Żadna jednak praca istotnie twórcza nie jest w danej dziedzinie możliwa, jeśli się jej nie oprze na skromnych choćby, ale ścisłych i zgóry dających się obliczyć podstawach budżetowych. Oto dlaczego sprawy planu prac Komisji Kodyfikacyjnej w r. 1931/32 i w latach następnych tak ściśle się wiążą ze sprawami budżetowymi tejże Komisji i ich możliwie najbardziej celowym ukształtowaniem.

W tym względzie p. Senator Dr. K. Zaczek, sprawozdawca budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości, oświadczył podczas rozpraw budżetowych w marcu b. r. 1931, co następuje: „Przechodzę wreszcie specjalnie do kwestji budżetu, który od początku istnienia Komisji Kodyfikacyjnej był, oprócz jednego roku 1925 (około 700.000 zł.), stale bardzo niski, co nastroczało ustawiczne trudności przy honorowaniu referentów Komisji, wymagających specjalnych kwalifikacji i kompetencji. Trudne warunki budżetowe w chwili obecnej i konieczność liczenia się z niezbędnymi oszczędnościami spowodowały, że Komisja Kodyfikacyjna wzięła pod uwagę konieczność ograniczenia swych potrzeb budżetowych do

ram obecnego budżetu z r. 1930/31. Przedłożony teraz budżet Komisji Kodyfikacyjnej stanowi jednak to nieodzowne minimum, bez którego dalszą działalność Komisji Kodyfikacyjnej w latach najbliższych skazanoby na przymusowe zwolnienie obecnego intensywnego biegu prac¹⁾.

Trudno o bardziej zwięzłe a zarazem wierne sformułowanie istotnych potrzeb budżetowych Komisji Kodyfikacyjnej oraz o bardziej dobitne zaznaczenie skutków ujemnych doprowadzenia kompresyj budżetowych, przejściowo koniecznych, do granic znikomego minimum, paraliżującego jakakolwiek bądź planową działalność. Doświadczenie szeregu lat ubiegłych dowiodło, że tem budżetowem minimum egzystencji Komisji Kodyfikacyjnej, w ramach wyżej wskazanego planu prac na bieżące pięcioletnie 1929 — 1934, jest kwota 500.000 zł. Wszelkie kompresje poniżej tej kwoty wywołują, z konieczności, niemal automatycznie, zwolnienie tempa prac i powodują potrzebę nawiązania zerwanych nici wysiłku i uwagi. W ten sposób marnuje się wprost część zużytej energii i skupienia, osiągniętego już w toku uprzedniej systematycznej pracy.

Komisja Kodyfikacyjna od początku swego istnienia zmuszona była do przewyżczania przeszkód, wynikających ze zbyt niskich budżetów rocznych i po części, w związku właśnie z rzeczonemi przeszkodami, zreorganizowała w ciągu pierwszego pięciolecia (1919 — 1924) swe zbyt kosztowne i trudne do sprawnego współdziałania organa zbiorowe (Zebrania Ogólne Kom. Kod.).

Od r. 1924, przez całe drugie pięcioletie, Komisja Kodyfikacyjna działa już na podstawie obecnie obowiązującego Regulaminu Ogólnego. Jest on w zupełności przystosowany do potrzeb zarówno samych prac kodyfikacyjnych, jak i warunków organizacyjnych oraz możliwości budżetowych. Oparto te stopniowe zmiany na art. 6 ustawy o Komisji Kodyfikacyjnej, który w sposób wysoce przezorny i w skutkach owocny pozostawił samej Komisji możliwość stopniowego przekształcania, w miarę zachodzącej potrzeby, jej wewnętrznej organizacji, sposobu obrad i prac oraz innych urządzeń²⁾.

¹⁾ p. Senat R. P. okres III, druk nr. 12, część 9, str. 4.

²⁾ „Art. 6. Komisja Kodyfikacyjna opracuje swój regulamin, który określi wewnętrzną organizację Komisji, sposób jej obrad i prac oraz inne urządzenia“. (Ustawa o Komisji Kodyfikacyjnej z dnia 3 czerwca 1919, Dz. Pr. Nr. 44, poz. 315).

Tkwiąca już w samem założeniu Komisji Kodyfikacyjnej kolegialność jej prac i kierownictwa uzyskała w Regulaminie Ogólnym z r. 1924 jeszcze większe uwypuklenie, niżli w związanej ustawie z r. 1919. Rzeczona kolegialność i przyciągnięcie do współpracy szeregu pomocniczych organizacji prawniczych umożliwiły rozwój prac komisyjnych i owocność wyników tych prac ponad skromne warunki ich honorowania w odrębnym budżecie Komisji Kodyfikacyjnej, związanym, jako dział IV, z budżetem Ministerstwa Sprawiedliwości (art. 3 ustęp 2 ustawy o Komisji Kodyfikacyjnej).

W tych trudnych warunkach ukończyła Komisja Kodyfikacyjna, w ramach pierwszego dziesięciolecia swego istnienia (1919 — 1929) szereg już dziś obowiązujących ustaw względnie rozporządzeń z mocą ustawy, a dotyczących: ustroju sądów powszechnych i kodeksu postępowania karnego, ustaw o prawie właściwym dla stosunków prywatnych wewnętrznych i międzynarodowych, ustaw wesłowej, czekowej i prawa o spółkach akcyjnych oraz kompleksu ustaw, stanowiących niejako całokształt kodyfikacji praw na dobrach niematerialnych, jako to: ustawa o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych, o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz o prawie autorskiem.

W r. 1925 intensywność prac wzmogła się wydatnie, w następnym zaś roku 1926 — roku szczególnego obniżenia kwot budżetowych ze względu na ówczesny stan finansowy Skarbu Państwa — bieg prac osłabił znacznie. W latach 1927/28, a zwłaszcza 1928/29 osiągnęła Komisja Kodyfikacyjna owe wyżej wskazane budżetowe minimum egzystencji, mniej więcej około pół miliona złotych, które umożliwiło jej ustalenie jedynie celowego planu prac kodyfikacyjnych na lata obliczonego i jego stopniową realizację. W związku zaś z realizacją tego planu nastąpiło ostateczne przekształcenie się organizacyjne Komisji Kodyfikacyjnej w ciało oparte na podziale pracy kolegialnej nielicznych, stale honorowanych, zespołów.

W dwóch pierwszych latach trzeciego pięciolecia (1929/30 — 1930/31), już pod ściśle zróżnicowanym kierownictwem prac kodyfikacyjnych i kierownictwem administracyjnym, sytuacja budżetowa Komisji pozostała mniej więcej bez zmiany, gdy chodzi o kwoty, uchwalone przez Ciała Ustawodawcze.

Do stosunkowo nieznacznych kompresyj budżetowych w r. 1929/30 i znacznie większych już i dotkliwszych w ubiegłym roku sprawozdawczym 1930/31, kierownictwo admini-

stracyjne Komisji zdołało się przystosować. Miało ono jednak możliwość obliczenia mniej więcej zgóry w odrębnym budżecie, realizowanym na zasadzie bezpośredniego asygnowania wypłat przez Sekretarza Generalnego Komisji Kodyfikacyjnej, takiego podziału kwot komprymowanych na poszczególnych paragrafach, aby z rzeczonych kompresyj najmniejsza wynikała szkoda dla nieprzerywanego, sprawnego biegu prac Komisji.

W ten sposób sprawując, pod kontrolą Prezydium szerszego, kierownictwo administracyjne Komisji Kodyfikacyjnej, wykonałem budżet Komisji r. 1930/31 kosztem jednak już bardzo znacznych uszczupień, zwłaszcza na § 10 budżetu, dotyczącym różnych kategorii wynagrodzeń za prace kodyfikacyjne (art. 13 § 2 i art. 14 Regulaminu Ogólnego Kom. Kod.); rzeczone wynagrodzenia zostały przeciętnie obniżone o 33%, żadna jednak z zasadniczych prac komisyjnych, objęta planem roku ubiegłego, nie uległa przez to zwłoce i żadne posiedzenie, ze względu na trudności budżetowe, nie zostało odwołane.

* * *

W dniu 1 kwietnia r. b. 1931, t. zn. od chwili rozpoczęcia wykonywania nowego budżetu r. 1931/32, oprócz kompresyj budżetowych coraz dotkliwszych, ale zrozumiałych ze względu na stan finansowy Skarbu Państwa, Komisja Kodyfikacyjna musiała się przystosować ponadto do specjalnych nowych warunków układu budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości, w którym odrębny budżet Komisji Kodyfikacyjnej co do wysokości poszczególnych kwot budżetowych wprawdzie zachowano, skreślono jednak, ze względu na potrzebę uproszczenia techniki budżetowej ogólnej, odrębny dział IV budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości, obejmujący do roku 1931/32 odrębny budżet Komisji Kodyfikacyjnej; odnośne kwoty połączono z właściwymi paragrafami budżetu Zarządu Centralnego Ministerstwa Sprawiedliwości (§§ 1, 2, 3, 6, 7, 8 i 10 poz. 2).

Ta bezpośrednia, zamiast dotychczasowej pośredniej, unifikacja obu budżetów — Ministerstwa Sprawiedliwości i Komisji Kodyfikacyjnej — podyktowana została troską o uproszczenie techniki budżetowej ogólnej i nieprzeciążanie poszczególnych części ustawy skarbowej stosunkowo drobnymi, a samodzielnie konstruowanymi działami. W stosunku jednak do Komisji Kodyfikacyjnej rzeczona unifikacja bezpo-

średnio nie wydaje mi się wskazana; nie przemawiają za nią ani względy zasadnicze, mianowicie swoisty charakter i ustrój Komisji Kodyfikacyjnej, jako instytucji przede wszystkim pomocniczej dla Ciał Ustawodawczych (art. 2 lit. a i b, ust. 1 ustawy o Kom. Kod.), ani względy natury praktycznej, przemawiające raczej na korzyść najbardziej obustronnie dogodnego i najmniej zabierającego czasu postępowania w latach ubiegłych na podstawie odrębnego działu (IV) budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości. Powrót do praktyki uprzedniej prelimitowania odrębnego budżetu Kom. Kod. tembardziej się nasuwa, że przy skasowaniu działu IV w budżecie Ministerstwa Sprawiedliwości nie skasowano równocześnie w ustawie skarbowej r. 1931/32 odrębnych, stosunkowo również drobnych budżetów innych instytucji urzędowych o swoistym składzie, ustroju i przeznaczeniu w ramach Ministerstwa Skarbu lub Prezydium Rady Ministrów, jak np. Prokuratorja Generalna Rzeczypospolitej Polskiej lub Najwyższy Trybunał Administracyjny.

Przywrócenie więc status quo ante staje się nader uzasadnione mym dezyderatem na rok sprawozdawczy 1932/33 i nast. Narazie jednak obowiązuje ustawa skarbowa na rok budżetowy bieżący, należało zatem ustalić taki kontakt kierownictwa administracyjnego Komisji Kodyfikacyjnej z miarodajnymi czynnikami Ministerstwa Sprawiedliwości, który zobowiązuje zapewnićby maksimum szybkości i sprawności w załatwianiu bieżących spraw asygnacyjnych i rachunkowych Komisji. Odnosne konferencje doprowadziły do porozumienia (art. 3 ust. 2 in fine ustawy o Kom. Kod.), opartego na tej podstawie, że w r. 1931/32 załatwianie bieżących potrzeb miesięcznych Komisji na poszczególnych paragrafach budżetu Zarządu Centralnego Ministerstwa Sprawiedliwości, z kwot, przeznaczonych na tych paragrafach dla Komisji Kodyfikacyjnej odbywać się będzie na podstawie zarządzeń sprawującego kierownictwo administracyjne Kom. Kod. jej Sekretarza Generalnego i upoważnień do wypłat, udzielanych w związku z powyższymi zarządzeniami przez Pana Ministra Sprawiedliwości, odnośnym organom Ministerstwa (Dyrektor Departamentu Administracyjnego, Naczelnik Wydziału Gospodarczo-Skarbowego. W ten sposób podstawę wykonywania budżetu Komisji Kodyfikacyjnej w r. bież. 1931/32 stanowią i nadal ściśle ze sobą związane ust. 2 art. 3 ustawy o Komisji Kodyfikacyjnej z jednej i art. 13 § 2 i 14 Regulaminu Ogólnego Kom. Kod. — z drugiej strony.

* * *

Owe dotychczasowe sprawne dostosowywanie się Komisji Kodyfikacyjnej do zmieniających się warunków jej działalności dowodzi, że w samym założeniu Komisji tkwi zasada ustrojowa może bardziej celowa i trafna, niżli się to naogół uwydatnia w opinii o rzekomym „powolnym biegu” prac komisyjnych¹⁾. Istotnie, w ciągu dotychczasowej prawie dwunastoletniej działalności Komisji Kodyfikacyjnej, ustawa z r. 1919 daje do ostatniej chwili dowody swej niewątpliwej żywotności. Zwłaszcza art. 6 tejże ustawy, jak już wyżej zaznaczyłem, stanowił w tym względzie wielką dogodność. Pozwolił on przez samodzielne opracowanie Regulaminu Ogólnego Kom. Kod., a następnie i zwłaszcza przez celową wykładnię tegoż Regulaminu, na stopniową ewolucję ustroju Komisji i uwzględnienie w tym ustroju szeregu istotnych zmian zewnętrznych i wewnętrznych, których nie przewidywała i nie mogła nawet przewidzieć ustawa, uchwalona w r. 1919 przez Sejm Ustawodawczy. Dwuizbowość Ciał Ustawodawczych Rzeczypospolitej od r. 1921 i stosunek do nich Komisji Kodyfikacyjnej, nowe uprawnienia i obowiązki budżetowe poszczególnych Ministrów — z jednej strony, a z drugiej strony — coraz wyraźniejsza celowość ustroju kolegialnego Komisji, opartego od r. 1929 na ściśłym podziale funkcji kodyfikacyjnych i administracyjnych „zbiorowego” Prezydenta Kom. Kod. (Prezydium szersze), coraz ściślejsza swoista łączność administracyjna Sekretarza Generalnego Kom. Kod. z Ministerstwem Sprawiedliwości, związana z wykonaniem budżetu i ze sprawowaniem kierownictwa podległego mu urzędniczego personelu w Biurze Głównem Kom. Kod., wreszcie, ustalenie trybu mianowania członków Komisji, analogicznie do wszystkich wyższych urzędników, bądź państwowych (profesorowie, sędziowie), bądź kontraktowych (adwokaci), — wszystko to z biegiem czasu wymagało zmian i przeobrażeń — *via facti*, — dla których usprawiedliwienia znajdujemy dostateczne podstawy w obowiązującej ustawie r. 1919 i w opartym na niej Regulaminie Kom. Kod.

To też najzupełniej się łączę z poglądem ś. p. Prezydenta Kom. Kod. Fr. X. Fiericha, który w znanej ankiecie o Konstytucji marcowej r. 1921 dał wyraz zapatrywaniu, że w sto-

¹⁾ por. sprawozdanie tegoroczne Posła Dr. T. Seidlera. Sejm R. P. okres III, druk Nr. 100, część 9, str. 4: „...zarzut ten, po głębszym zorientowaniu się w istocie trudnych zadań tej instytucji, jest nie tylko niesłuszny, lecz wręcz niesprawiedliwy...”.

sunku do Komisji Kodyfikacyjnej, jako instytucji z natury swej przejściowej¹⁾, lecz wymagającej pewnego dłuższego spatium dla wykonania swych doniosłych zadań, — obowiązywać powinna zasada — *quieta non movere!* Zasada powyższa przemawiałaby właśnie za zabezpieczeniem Komisji Kodyfikacyjnej nieprzerwanego biegu prac, objętych wyżej określonym ośmioletnim planem i stosunkowo skromnym budżetem, i zrzeczenie się raczej myśli bądź to o „rozszerzaniu i utrwalaniu“ podstaw organizacyjnych Komisji²⁾ bądź też o przedwczesnej jej reorganizacji, — przed spełnieniem „aż do końca swego zadania“³⁾.

Ta sama myśl o celowej ewolucji obecnego ustroju Komisji i konieczności intensywnego biegu jej prac, zwłaszcza szczególnie pilnych, przenika sprawozdania tegoroczne obu sprawozdawców parlamentarnych budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości, Posła Dr. Seidlera i Senatora Dr. Zaczka⁴⁾.

Jest w obecnej klasyfikacji wynagrodzeń za prace członków Komisji Kodyfikacyjnej kategoria wynagrodzeń za prace prezydjialno - wykonawcze (art. 14 Reg. Og. Kom. Kod.), pobieranych przez członków Prezydium szerszego Kom. Kod. i przekazywanych natychmiast na dobro t. zw. Funduszu Gospodarczego (prywatnego) członków Prezydium szerszego Komisji Kodyfikacyjnej⁵⁾. W ten sposób istnieje od szeregu lat stosunkowo skromny, parotysięczny fundusz zapasowy,

¹⁾ Czasopismo Prawnicze i Ekonomiczne. 1924, str. 96: „...Komisja Kodyfikacyjna jest instytucją przejściową i z tej okoliczności należy wysnuć wnioski, iż jest instytucją *sui generis*...“.

²⁾ p. „Komisja Kodyfikacyjna R. P.“, Dział Ogólny, tom I, zeszyt 13, og. zb. Nr. 49, str. 25. Przemówienie końcowe Przewodniczącego uroczystej Akademii dziesięciolecia Kom. Kod. p. Ministra Sprawiedliwości St. Cara.

³⁾ tamże, str. 25.

⁴⁾ p. Senat R. P. okres III, druk Nr. 12, część 9, str. 3: „...ustrój ten (Komisji Kodyfikacyjnej), jako dostosowany do obecnych warunków pracy i stosunków Komisji zarówno z Ciałami Ustawodawczymi, jak i z Ministerstwem Sprawiedliwości, najlepiej odpowiada wymogom sprawnego funkcjonowania Komisji Kodyfikacyjnej i żadnych zmian, bądź dezyderatów ze strony Izby Ustawodawczych nie wywołuje“...

⁵⁾ p. „Komisja Kodyfikacyjna R. P.“, Dział Ogólny, tom I, zesz. 7, og. zb. Nr. 14, str. 196 oraz Dział Ogólny tom I, zesz. 13, og. zb. nr. 49, str. 31.

z którego kierownictwo administracyjne Komisji opłaca szereg nieodzownych wydatków, nie znajdujących pokrycia w budżecie Komisji Kodyfikacyjnej, jako to: komorne, światło i opał lokalu Biura Głównego Komisji Kodyfikacyjnej, drobne koszty remontowe i inwentarzowe, wynagrodzenia za prace dodatkowe i pomocnicze personelu biurowego, niewielkie zasiłki miesięczne dla organizacji pomocniczych Komisji Kodyfikacyjnej i t. d.

Z pośród wyżej wymienionych poszczególnych pozycji, pragnę zwrócić szczególną uwagę na pozycję ostatnią: organizacje pomocnicze Komisji Kodyfikacyjnej, co do których sprawozdawca sen. dr. K. Zaczek zaznacza w cytowanym parokrotnie sprawozdaniu tegorocznym (str. 4) komisji budżetowej, że „od początku swego istnienia, Komisja Kodyfikacyjna rozwijała się jako ten zasadniczy ośrodek prawniczy, wokół którego skupiły się jej organizacje pomocnicze z pośród przedstawicieli prawnictwa, mające na celu bądź ułatwienie Komisji kontaktu ze zrzeszeniami prawniczemi w kwestji opinjowania o jej projektach (Stała Delegacja Zrzeszeń i Instytucyj Prawniczych), bądź z prawniczemi zrzeszeniami międzynarodowemi, w kwestji dostarczania i wymiany materiału prawnego - porównawczego w dziedzinie bieżących zagadnień kodyfikacyjnych (Polska Komisja Współpracy Prawniczej Międzynarodowej, Polskie Towarzystwa Ustawodawstwa Cywilnego i Kryminalnego). Rzeczone organizacje spełniają doniosłą rolę użytecznych ciał pomocniczych, wielokrotnie umniejszając wydatki Komisji Kodyfikacyjnej na specjalne bezpośrednie studia“.

Wreszcie z tegoż Funduszu Gospodarczego członków Prezydium szerszego Komisji pokryte zostaną wydatki na rozpoczętą od dnia 1 kwietnia b. r. 1931 przez specjalną podkomisję Sekretariatu Generalnego Komisji, pracującą w godzinach popołudniowych, archiwizację materiałów ubiegłego dziesięciolecia działalności Komisji Kodyfikacyjnej. Ma ona na celu usystematyzowanie, zarówno według ogólnie przyjętych zasad, jak i specjalnej celowości danego archiwum, materiałów Komisji Kodyfikacyjnej, zwłaszcza w przyszłości bardzo cennych, a z powodu ograniczeń budżetowych nigdzie nie drukowanych.

* *

Z powyższego referatu sprawozdawczego wypływają dwa następujące wnioski:

1. Co do przyjęcia przez Komisję samą, czyli przez jej obecny najwyższy organ kierowniczy — Komitet Organizacji Prac — wskazanego w referacie ośmioletniego planu prac Komisji — do zatwierdzającej wiadomości i celem upoważnienia do zużytkowania w sprawozdaniu, składanem przez Komisję Kodyfikacyjną Ciałom Ustawodawczym za pośrednictwem Pana Ministra Sprawiedliwości (art. 3 ust. 1 ustawy o Komisji Kodyfikacyjnej).

2. Co do uznania konieczności zabezpieczenia przez miarodajne czynniki rządowe i ustawodawcze w przywróconym dziale IV budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości conajmniej jeszcze dwóch odrębnych budżetów Komisji Kodyfikacyjnej w wysokości 500.000 zł. (1932/33 — 1933/34), stopniowo zmniejszanych w pięcioleciu czwartem (1934/35 — 1938/39).

3. SKŁAD OSOBOWY I PODZIAŁ KOMISJI KODYFIKACYJNEJ ORAZ JEJ BIUR.

Lista członków Komisji Kodyfikacyjnej
w dniu 1 czerwca 1931.

1. Abraham Władysław, prof. Uniw. Lwow., Lwów, Długosza boczna 16.
2. Allerhand Maurycy, adwokat i prof. Uniw. Lwow., Lwów, Jagiellońska 20, tel. 68-50.
3. Bukowiecki Stanisław, prezes Prok. Gen. i prof. W. W. P., Warszawa, Żórawia 22, tel. 698-21 (biuro), 818-99 (dom).
4. Car Stanisław, Wicemarszałek Sejmu, Warszawa, Marszałkowska 83, tel. 707-15.
5. Chełmoński Adam, adwokat i prof. Uniw. Wileńskiego, Warszawa, Wielka 5, tel. 661-15.
6. Czerwiński Adolf, em. prezes Sądu Apel. we Lwowie, Lwów, Nabelaka 26 a.
7. Dbałowski Włodzimierz, sędzia Sądu Najwyższego, Warszawa, Topolowa 5, tel. 848-38.
8. Domański Ludwik, adwokat, Warszawa, Kapucyńska 3, tel. 731-07.
9. Dziurzyński Tadeusz, prof. Uniw. Jagiell., Kraków, Smoleńska 20.
10. Glass Jakób, notariusz, Warszawa, Wspólna 7, tel. 634-12.
11. Gołąb Stanisław, prof. Uniw. Jagiell., Kraków, Konarskiego 10, tel. 20-35.
12. Hełczyński Bronisław, Szef Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Warszawa, Ludna 9, tel. 515-60.

13. Jackowski Aleksander, adwokat, Warszawa, Żórawia 16, tel. 828-03.
14. Jundziłł Zygmunt, senator, adwokat, Wilno, Portowa 26, tel. 11-40, Warszawa, Nowy Świat 35, tel. 304-78.
15. Konic Henryk, adwokat i wykł. w Uniw. Warsz., Warszawa, Kredytowa 5, tel. 621-61.
16. Litauer Jan Jakób, adwokat i prof. W. W. P., Warszawa, Natolińska 6, tel. 835-18.
17. Longchamps de Berier Roman, prof. Uniw. Lwow., Lwów Leona Sapiehy 16.
18. Lutostański Karol, Prof. Uniw. Warsz., Warszawa, Lwowska 9, tel. 840-80.
19. Łyskowski Ignacy, prof. Uniw. Warsz., Warszawa, Nowy Zjazd 5, tel. 417-42.
20. Makarewicz Juliusz, senator, prof. Uniw. Lwow., Lwów, Mochnackiego 58.
21. Makowski Wacław, poseł, prof. Uniw. Warsz., Warszawa, Al. Ujazdowska 30, tel. 314-69.
22. Marek Zygmunt, adwokat, Kraków, Wolska 11.
23. Miszewski Wacław, sędzia Sądu Najwyższego, wykł. w Uniw. Warsz., Warszawa, Krucza 31, tel. 895-50.
24. Mogilnicki Aleksander, adwokat i prof. W. W. P., Warszawa, Mokotowska 24, tel. 869-32.
25. Mrozowski Jan, prezes Sądu Najw., Paryż, 2, av. St. Philibert, XVI.
26. Nagórski Zygmunt, adwokat, Warszawa, Fredry 6, tel. 603-54.
27. Nowotny Juliusz, adwokat, prof. Uniw. Lwow., Lwów, 3-go Maja 17.
28. Parczewski Alfons, prof. Uniw. Wileńskiego, Wilno, Zamkowa 24; Warszawa, Wilcza 21.
29. Prądzyński Witold, adwokat i notariusz, Poznań, 27 Grudnia 4.
30. Rappaport Emil Stanisław, sędzia Sądu Najw. i prof. W. W. P., Warszawa, Krucza 49, tel. 750-12.
31. Rostworowski Michał, prof. Uniw. Jagiell., Kraków, Studencka 8.
32. Rymowicz Zygmunt, adwokat, Warszawa, Jasna 6, tel. 666-41.
33. Skąpski Józef, adwokat, Kraków, Św. Jana 12.
34. Stefko Kamil, prof. Uniw. Lwow., Lwów, Plac Bernardyński 2a, tel. 73-37.
35. Stelmachowski Bronisław, sędzia Sądu Najwyższego, Warszawa, Mokotowska 14; Poznań, Chełmońskiego 9.

36. Sułkowski Józef, prof. Uniw. Poznańsk., Poznań, Patrona Jackowskiego 21.
 37. Śliwiński Stanisław, sędzia Sądu Najw. i wykł. w Uniw. Warszawskim, Warszawa, Litewska 2.
 38. Trammer Jerzy, adwokat, Kraków, Florjańska 28, tel. 13-35.
 39. Waśkowski Eugenjusz, prof. Uniw. Wileńskiego, Wilno, Wielka 17.
 40. Wróblewski Stanisław, prof. Uniw. Jagiell., Kraków, Św. Jana 15.
 41. Zoll Fryderyk, prof. Uniw. Jagiell., Kraków, Studencka 25. 42¹⁾. 43²⁾.
-

Członkowie Komisji Kodyfikacyjnej,
nie biorący udziału w jej pracach
w okresie sprawozdawczym:

Z Marek, L. Petrażycki, J. Trammer (z powodu choroby), J. Mrozowski i M. Rostworowski (z powodu zajęć urzędowych).

Z grona członków Komisji Kodyfikacyjnej ubyli w okresie sprawozdawczym:

zmarli: w dniu 14 lipca 1930 ś. p. prof. Władysław Leopold Jaworski, w dniu 23 grudnia 1930 ś. p. prof. Aleksander Doliński, w dniu 15 maja 1931 ś. p. prof. Leon Petrażycki.

zrzekł się mandatu członka Kom. Kod. (z powodów rodzinnych i warunków pracy zawodowej) notariusz Franciszek Falkiewicz.

¹⁾ W dniu 4 marca 1931 został przedstawiony do nominacji na członka Komisji Kodyfikacyjnej dr. Kazimierz Przybyłowski, profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

²⁾ W dniu 30 kwietnia 1931 został przedstawiony do nominacji na członka Komisji Kodyfikacyjnej Janusz Jamontt, sędzia Sądu Najwyższego i profesor Wolnej Wszechnicy Polskiej.

W celach kodyfikacyjnych wyjeżdżali zagranicę w okresie sprawozdawczym pp.: Jackowski, Litauer, Stefko (na koszt własny), Glass i Longchamps (częściowo na koszt własny).

Podział Komisji Kodyfikacyjnej w dniu 1 czerwca 1931.

P r e z y d j u m (szersze).

Członkowie:

a) sprawujący kierownictwo prac kodyfikacyjnych.

1. Przewodniczący Prezydium i Komitetu Organizacji Prac	Wiceprezydent St. Bukowiecki.
2. Zastępcą Przewodniczącego Prezydium i Komitetu Organizacji Prac	Wiceprezydent I. Łyskowski.
3. Przewodniczący Podkomisji redakcyjnej Prezydium	Prezes H. Konic.

b) sprawujący kierownictwo administracyjne:

4. Komisji Kodyfikacyjnej	Sekretarz Generalny E. Stan. Rappaport
5. Podkomisji redakcyjnej Prezydium	I Zast. Sekretarza Generalnego K. Lutostański
6. Zastępstwo pod 4 i 5	II Zast. Sekretarza Generalnego Wł. Dbałowski.

K o m i t e t O r g a n i z a c j i P r a c

Przewodniczący:	— St. Bukowiecki
Zast. Przewodniczącego:	— I. Łyskowski
Sekretarz - referent:	— E. Stan. Rappaport
Zast. Sekretarza - referenta:	— K. Lutostański
Redaktor Protokołu:	— Wł. Dbałowski.

Członkowie:

- St. Car
- Z. Jundziłł
- H. Konic
- J. J. Litauer
- J. Makarewicz
- W. Makowski
- St. Wróblewski

Podkomisja redakcyjna Prezydium:

Przewodniczący:

- H. Konic.

Członkowie:

p. o. Sekretarza Generalnego:

I Zast. Sekr. Gen.:

- K. Lutostański,

Zastępca:

- Wł. Dbałowski.

Prezesa odnośnych sekcji, referenci projektów, względnie członkowie właściwej podkomisji przygotowawczej.

Podsekcje prawa cywilnego.

I. Podsekcja prawa rodzinnego i spadkowego:

Przewodniczący:

- I. Łyskowski

Referenci główni:

- K. Lutostański (prawa małżeńskiego i opiekuńczego),
- H. Konic (prawa spadkowe).

Referent:

- St. Gołąb (działu o stosunku zobopólnym rodziców i dzieci).

Członkowie:

- Wł. Abraham,
- St. Bukowiecki,
- Z. Nagórski.

II. Podsekcja prawa rzeczowego:

Przewodniczący:

- St. Bukowiecki,

Referent główny:

- Fr. Zoll,

Referent:	— J. Glass,
Członkowie:	— Z. Jundziłł,
	— Z. Nagórski,
	— A. Parczewski,
	— W. Prądzyński,
	— J. Skapski,
	— Br. Stelmachowski,

III. Podsekcja części ogólnej kodeksu cywilnego oraz zobowiązań:

Przewodniczący:	— H. Konic.
Referenci główni:	— R. Longchamps,
	— I. Łyskowski,
Referent:	— L. Domański,
Członkowie:	— M. Rostworowski,
	— St. Wróblewski,
	— J. Trammer.

Sekcja prawa handlowego:

Prezes:	— St. Wróblewski,
Wiceprezes:	— T. Dziurzyński,
Sekretarz:	— A. Chełmoński,
Członkowie:	— M. Allerhand,
	— Wł. Dbałowski,
	— St. Gołąb,
	— B. Hełczyński,
	— A. Jackowski,
	— H. Konic,
	— J. J. Litauer,
	— R. Longchamps,
	— K. Stefko,
	— J. Sułkowski,
	— J. Trammer,
	— Fr. Zoll.

Sekcja postępowania cywilnego:

Prezes:	— J. J. Litauer,
Wiceprezes:	— K. Stefko,
Sekretarz:	— J. Trammer.

Członkowie:

- M. Allerhand.
- St. Bukowiecki,
- St. Car,
- A. Chełmoński,
- Wł. Dbałowski,
- J. Glass,
- St. Gołąb,
- A. Jackowski,
- W. Miszewski,
- Z. Nagórski.
- A. Parczewski,
- W. Prądzyński,
- Z. Rymowicz.
- J. Skapski,
- Br. Stelmachowski.
- E. Waśkowski,
- St. Wróblewski.

S e k c j a p r a w a k a r n e g o :

Prezes:

- J. Makarewicz.

Wiceprezes:

- W. Makowski,

Sekretarz:

- E. Stan. Rappaport,

Członkowie:

- A. Czerwiński,
- Z. Marek,
- A. Mogilnicki,
- J. Nowotny,
- W. Prądzyński,
- St. Śliwiński.

P o d k o m i s j e p r z y g o t o w a w c z e :

P o d k o m i s j a p r e z y d j u m :

Ankietowa — K. Lutostański (przewodniczący), H. Konic,
I. Łyskowski, Fr. Zoll.

P o d k o m i s j e p o d s e k c y j p r a w a c y w i l n e g o :

1) *Prawa familijnego i spadkowego* — I. Łyskowski, St. Gołąb, H. Konic, K. Lutostański.

2) *Prawa rzeczowego* — St. Bukowiecki, Fr. Zoll, W. Prądzyński.

3) *Części ogólnej kodeksu cywilnego, oraz zobowiązań* —
H. Konic, L. Domański, R. Longchamps, I. Łyskowski.

Podkomisja sekcji prawa handlowego:

Kodeksu handlowego — St. Wróblewski (przewodniczący), A. Chełmoński, T. Dziurzyński (referent główny), B. Hełczyński, J. Sułkowski (referenci), A. Jackowski.

Podkomisje przygotowawcze sekcji postępowania cywilnego:

1) *Procedury cywilnej* — J. J. Litauer (przewodniczący i referent), St. Gołąb i Wł. Dbałowski (referenci), St. Car, W. Miszewski.

2) *Postępowania egzekucyjnego* — J. J. Litauer (przewodniczący), K. Stefko (zastępca przewodniczącego i referent główny), W. Miszewski (koreferent), M. Allerhand, A. Chełmoński, Wł. Dbałowski, A. Parczewski, Br. Stelmachowski.

3) *Ordynacji adwokackiej* — St. Wróblewski (przewodniczący), J. J. Litauer (referent), J. Trammer (koreferent), M. Allerhand (zastępca koreferenta), H. Konic, W. Prądzyński (zastępca Br. Stelmachowski).

4) *Postępowania niespornego* — J. J. Litauer (przewodniczący), M. Allerhand (referent), Wł. Dbałowski (koreferent), E. Waśkowski (koreferent), W. Miszewski, Br. Stelmachowski (zastępca W. Prądzyński).

5) *Ustawy notarialnej* — Z. Rymowicz (przewodniczący), J. Glass (referent), W. Miszewski (koreferent), J. Skąpski (koreferent), W. Prądzyński (zastępca Br. Stelmachowski).

6) *Ustawy upadłościowej* — St. Wróblewski (przewodniczący), A. Jackowski (referent), M. Allerhand (koreferent), A. Chełmoński, Br. Stelmachowski (zastępca W. Prądzyński), J. Trammer.

7) *Ustawy o zapobieganiu upadłości* — St. Car (przewodniczący), M. Allerhand (referent), J. Skąpski (koreferent), A. Jackowski, Br. Stelmachowski (zastępca W. Prądzyński).

L I S T A

członków-referentów Komisji Kodyfikacyjnej w okresie sprawozdawczym.

1. M. Allerhand — referaty (2) i koreferat sekcji postępowania cywilnego.
2. St. Bukowiecki — koreferaty (3) prezydjarno-kierownicze.

3. St. Car — koreferat prezydjalno-kierowniczy.
4. A. Chełmoński — referat sekcji prawa handlowego.
5. Wł. Dbałowski — referat i koreferat prezydjalno-kierowniczy i koreferat sekcji postępowania cywilnego.
6. L. Domański — referat podsekcji prawa cywilnego III.
7. T. Dziurzyński — referat główny sekcji prawa handlowego.
8. J. Glass — referaty (2): podsekcji prawa cywilnego II i sekcji postępowania cywilnego.
9. St. Gołąb — referat podsekcji prawa cywilnego I.
10. Br. Hełczyński — referat sekcji prawa handlowego.
11. A. Jackowski — referat sekcji postępowania cywilnego.
12. H. Konic — koreferaty (2) prezydjalno-kierownicze i referat główny podsekcji prawa cywilnego I.
13. J. J. Litauer — koreferaty (3) prezydjalno-kierownicze i referat główny sekcji postępowania cywilnego.
14. R. Longchamps — referat główny podsekcji prawa cywilnego III.
15. K. Lutostański — referat prezydjalno-kierowniczy i referat główny podsekcji prawa cywilnego I.
16. I. Łyskowski — koreferat prezydjalno-kierowniczy i referat główny podsekcji prawa cywilnego III.
17. J. Makarewicz — koreferat prezydjalno-kierowniczy i referat główny sekcji prawa karnego.
18. W. Makowski -- referat główny sekcji prawa karnego.
19. W. Miszewski -- koreferat sekcji postępowania cywilnego.
20. A. Mogilnicki — koreferaty (2) sekcji prawa karnego.
21. E. Stan. Rappaport — referaty: główny i referat prezydjalno-kierowniczy i koreferat sekcji prawa karnego.

- 22. J. Skąpski — koreferat sekcji postępowania cywilnego.
- 23. St. Śliwiński — koreferat sekcji prawa karnego.
- 24. K. Stefko — referat główny sekcji postępowania cywilnego.
- 25. J. Sułkowski — referat sekcji prawa handlowego.
- 26. E. Waśkowski — koreferat sekcji postępowania cywilnego.
- 27. St. Wróblewski — koreferaty (3) prezydjialno - kierownicze.
- 28. Fr. Zoll — referat główny podsekcji prawa cywilnego II.

Delegaci Ministra Sprawiedliwości
przy Komisji Kodyfikacyjnej:

- Sieczkowski Stefan (delegat — Podsekretarz Stanu w Mi-
główny Ministerstwa) nisterstwie Sprawiedliwości,
Warszawa, Widok 16.
- Głębocki Kazimierz (przy — adwokat, Warszawa, Kru-
podsekcji prawa cyw. II) cza 13.

Delegaci — Przedstawiciele Ministerstwa
Przemysłu i Handlu przy sekcji prawa
handlowego Komisji Kodyfikacyjnej
(w czasie opracowywania kodeksu han-
dlowego):

- Dr. Wiktor Supiński — adwokat, radca prawny
Ministerstwa Przemysłu
i Handlu.
- Świętosław Baudouin de Courtenay — radca Ministerstwa Prze-
mysłu i Handlu.

Referendarze Sekretariatu Generalnego:

- Dr. Mieczysław Honzatko — Lwów.
- Dr. Rafał Lemkin, p. o. podprokurator S. O. — Warszawa.
- Stanisław Peszyński, adwokat — Warszawa.
- Jadwiga Prusiecka, apl. adw. — Warszawa.
- Dr. Jan Wasilkowski, docent U. W. — Warszawa.

Korespondenci Sekretarjatu Generalnego:

Dr. Michał Potulicki — Genewa.

Dr. Józef Witenberg — Paryż.

Dr. Emil Merwin — Wiedeń.

Biura Komisji Kodyfikacyjnej.

a) B i u r o G ł ó w n e¹⁾:

Warszawa, Mokotowska 14, telefony: 891-82 i 895-82.

(Skład osobowy urzędników i niższych funkcjonariuszów Ministerstwa Sprawiedliwości, stale delegowanych do Biura Głównego Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej).

K i e r o w n i k, asesor — Wanda Żalińska, st. sł. VII.

Asesor — Marja Grodyńska, st. sł. VII.

Asesor — Bronisława Usakiewicz, st. sł. VIII.

Księgowy — Wanda Wodzinowska, st. sł. VIII.

• Sekretarz — Jadwiga Jętkiewicz, st. sł. IX.

Adjunkt kanc. — Teodora Tabaczyńska, st. sł. IX.

Rejestrator — Janina Mroczkowska, st. sł. X.

Kancelista — Jadwiga Jakacka, st. sł. XI.

Niżsi funkcjonariusze — woźni — Jan Staszewski, Włodzimierz Nizin.

b) B i u r o m i e j s c o w e :

we Lwowie, przy ul. Mickiewicza 5a.

Sekretarz — Mieczysław Honzatko, woźny Juljusz Mazur.

¹⁾ Biuro Główne Komisji Kodyfikacyjnej w Warszawie mieści się nadal w domu przy ul. Mokotowskiej 14. Lokal Biura, światło i opał opłaca w dalszym ciągu Fundusz Gospodarczy członków Prezydium Komisji Kodyfikacyjnej (p. „Komisja Kodyfikacyjna“, dz. og. tom I, zeszyt 7, og. zb. nr. 14, str. 196 oraz dz. og. tom I, zeszyt 13, og. zb. nr. 49, str. 31).

4. ORGANIZACJE POMOCNICZE KOMISJI KODYFIKACYJNEJ.

Stała Delegacja Zrzeszeń i Instytucyj Prawniczych R. P. ułatwiała w okresie sprawozdawczym Komisji Kodyfikacyjnej kontakt z reprezentowanymi w Stałej Delegacji zrzeszeniami i instytucjami prawniczymi, zwłaszcza co do opinijowania o projekcie kodeksu karnego, oraz w sprawie dostarczania wymienionym zrzeszeniom i instytucjom wydawnictw Komisji Kodyfikacyjnej.

Polska Komisja Współpracy Prawniczej Międzynarodowej, załatwiająca w dalszym ciągu prace biurowe, między innymi, i Polskich Towarzystw Ustawodawstwa Cywilnego i Kryminalnego, poza właściwym sobie szerszym zakresem działania, prowadziła zleconą jej korespondencję zagraniczną, wchodzącą w zakres b. Biura Informacyjno-Prasowego Komisji Kodyfikacyjnej, oraz ułatwiała prace wydawnicze specjalnej komisji opiniodawczej Polskiego Towarzystwa Ustawodawstwa Kryminalnego o projekcie kodeksu karnego w drugim czytaniu sekcijnem Komisji Kodyfikacyjnej¹⁾).

Biura Stałej Delegacji Zrzeszeń i Instytucyj Prawniczych, Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej oraz Towarzystw Ustawodawstwa Cywilnego i Kryminalnego mieszczą się i nadal w lokalu Biura Głównego Komisji Kodyfikacyjnej, przy ul. Mokotowskiej 14 i czynne są w godz. 19—21; Stałej Delegacji — w poniedziałki i czwartki, Komisji Współpracy — we wtorki i piątki (oprócz dni świątecznych).

¹⁾ p. Polskie Towarzystwo Ustawodawstwa Kryminalnego. „Opinie o projekcie kodeksu karnego“, zeszyty 1, 2 i 3. Warszawa. Wydawnictwo — Biblioteka Prawnicza, 1931.

5. W Y K A Z Y.

W Y K A Z

druków i wydawnictw Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej
(od r. 1920 do 1 czerwca 1931).

1. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej. Dział Ogólny, tom I, zeszyt 1 (oraz odbitka Ustawy i Regulaminu K. K.).* Ogólnego zbioru Nr. 1. Warszawa, 1920. (8-ka, str. 59).

2. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej. Dział Ogólny, tom I, zeszyt 2.* Ogólnego zbioru Nr. 2. Warszawa, 1920. (8-ka, str. od 60 do 90).

3. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej. Dział Ogólny, tom I, zeszyt 3.* Ogólnego zbioru Nr. 4. Warszawa, 1921. (8-ka, str. od 91 do 103).

4. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej. Wydział karny, prawo materialne, tom I, zeszyt 1.* Warszawa, 1921. Ogólnego zbioru Nr. 3. (8-ka, str. 241).

5. *Projekty ustaw w przedmiocie prawa prywatnego międzynarodowego i międzydzielnicowego, uchwalone w 3-em czytaniu przez sekcję prawa cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 7 grudnia 1920.* Kraków, 1920. (8-ka, str. 24).

6. *Projets de lois en matière de droit international privé voté en troisième lecture par la section de droit civil de la Commission de Codification de la République Polonaise dans sa session de Poznań en décembre 1920. Traduction officielle.* Cracovie, 1921. (8-ka, str. 25).

7. *Entwürfe der Gesetze* über internationales und interprovincionales (interlokales) Privatrecht, welche von der zivilrechtlichen section der polnischen Kodifications-Kommission in dritter Lesung am 7 Dezember 1920 angenommen worden. Amtliche Uebersetzung. Krakau, 1921. (8-ka, str. 28).

8. *Projekty ustaw* w przedmiocie prawa prywatnego międzynarodowego i międzydzielnicowego, uchwalone przez Komisję Kodyfikacyjną Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 9 kwietnia 1921. (4-ka, str. 17).

9. *Prof. M. Allerhand*. Uwagi do projektu międzynarodowego prawa prywatnego. Kraków, 1921. (8-ka, str. 16).

10. *Prof. I. Łyskowski*. Uwagi do projektu ustawy o międzynarodowym prawie prywatnem według redakcji (drugiej) na podstawie uchwał sekcji prawa cywilnego, powziętych w Krakowie w marcu i kwietniu 1920, ustalonej przez pp.: Zolla, Konica i Glassa w maju 1920. Kraków, 1920. (8-ka, str. 7).

11. *Prof. M. Rostworowski*. Projekty ustaw o zbiegu ustawodawstw cywilnych w prawnym obrocie międzynarodowym i w obrocie wewnętrznym. Kraków, 1920. (8-ka, str. 44).

12. *Prof. St. Wróblewski*. Uwagi do projektu prawa międzynarodowego i międzydzielnicowego, 2 kwietnia 1920, w redakcji pp.: Glassa, Konica i Zolla. Kraków, 1920. (8-ka, str. 10).

13. *Prof. M. Allerhand*. Ustawa o uznaniu za zmarłego. Kraków, 1921. (8-ka, str. 9).

14. *Prof. Wł. L. Jaworski*. Projekt prawa majątkowego małżeńskiego, przedłożony sekcji prawa cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej. Kraków, 1920. (8-ka, str. 20).

15. *Prof. E. Krzymuski*. Projekt przepisów karnych dla ochrony prawa autorskiego, jako uzupełnienie ustawy o prawie autorskiem, według projektu prof. Fryderyka Zolla. Odbitka z „Czasopisma prawniczego i ekonomicznego“. Kraków, 1920. (8-ka, str. 20).

16. *Prof. J. J. Litauer*. Uwagi nad projektem ustawy autorskiej referenta prof. Zolla. Kraków, 1921. (8-ka, str. 32).

17. *Protokoły obrad* sekcji prawa cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej — prawo autorskie — Kraków, 1921. (8-ka, str. 100).

18. *Prof. St. Wróblewski*. Uwagi do „prawa autorskiego“ w projekcie prof. Zolla. Kraków, 1921. (8-ka, str. 59).

19. *Protokoły obrad* sekcji prawa cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej. Prawo międzynarodowe i międzydzielnicowe prywatne. Kraków, 1920. (8-ka, str. 91).

20. *Protokoły obrad* sekcji prawa cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej. Prawo międzynarodowe i międzydzielnicowe prywatne, II i III czytanie. Kraków, 1920. (8-ka, str. 141).

21. *Prof. Parczewski*. Wniosek w przedmiocie uchylenia w prawie o małżeństwie z roku 1836 przepisów, nadających uprzywilejowane stanowisko kościołowi grecko-rosyjskiemu. Kraków, 1920. (8-ka, str. 7).

22. *Prof. St. Gołąb*. Projekt ustępu polskiego kodeksu cywilnego o przymusie, błędzie, podstępie i oświadczeniach nie na serjo, z motywami i tabelą porównawczą. Poznań, 1920. (8-ka, str. 23).

23. *Prof. E. Till*. Osoby prawne, projekt rozdziału kodeksu cywilnego z uwagami. Poznań, 1921. (8-ka, str. 30).

24. *Prof. E. Till*. Projekt o wynagrodzeniu szkody z czynów bezprawnych. Odbitka z „Przeglądu prawa i administracji”. Lwów, 1921. (8-ka, str. 90).

25. *Projekt ustawy o sądach dla nieletnich*, uchwalony w III czytaniu przez wydział karny Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 21 marca 1921. Warszawa, 1921. (8-ka, str. 21).

26. *Projekt ustawy o sądach dla nieletnich*, uchwalony w III czytaniu przez wydział karny Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, ze zmianami i uzupełnieniami w układzie podkomisji redakcyjnej i z uzasadnieniem. Warszawa, 1921. (8-ka, str. 48).

27. *Projet de loi sur les tribunaux pour mineurs*, voté en troisième lecture par la section pénale de la Commission de Codification de la République Polonaise, avec les modifications introduites par la sous-commission de rédaction. (Traduction officielle de P. Rongier, chef du bureau au Ministère des Affaires Étrangères, et E. St. Rappaport, juge à la Cour Suprême de la République Polonaise). Varsovie, 1921. (8-ka, str. 30).

28. *Projekt ustawy o sądach dla nieletnich*, uchwalony przez Komisję Kodyfikacyjną Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 7 grudnia 1921. Warszawa, 1921. (4-ka, str. 24).

29. *Polska procedura cywilna*. Projekty referentów z uzasadnieniem. Odbitka z „Czasopisma prawniczego i ekonomicznego”. R. XIX. z. 8. Kraków, 1921. (8-ka, str. VII i 345).

30. *Prof. A. Górski*. Projekt ustawy o domach skladowych, zredagowany w myśl wskazówek sekcji prawa handlowego Komisji Kodyfikacyjnej na posiedzeniu czerwcowym 1921. Kraków, 1921. (8-ka, str. 10).

31. *Prof. A. Górski*. Projekt kodeksu handlowego. Kraków, 1921. (8-ka, str. 19).

32. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*, Dział ogólny, tom I, zeszyt 4. Ogólnego zbioru Nr. 6. Warszawa, 1922. (8-ka, str. 107 — 142).

33. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*, Dział ogólny, tom I, zeszyt 5. Ogólnego zbioru Nr. 8. Warszawa, 1922. (8-ka, str. 145 — 158).

34. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*, Wydział karny, sekcja prawa karnego, tom I, zeszyt 2. Ogólnego zbioru Nr. 5. Lwów, 1922. (8-ka, str. 176).

35. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*, Wydział karny, sekcja prawa karnego, tom I, zeszyt 3. Ogólnego zbioru Nr. 7. Lwów, 1922. (8-ka, str. 173).

36. *Prof. Juliusz Makarewicz*. Ustawa karna (część ogólna); projekt wstępny. Odbitka z czasopisma „Przegląd prawa i administracji“. 1922. z. 4 — 6. Lwów, 1922. (8-ka, str. 51).

37. *Projekt ustawy o prawie autorskiem*, opracowany przez subkomitet sekcji prawa cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej. Odbitka z „Czasopisma prawniczego i ekonomicznego“. Kraków, 1921. (8-ka, str. 20).

38. *Projekt ustawy wekslowej* (wstępny). Lwów, 1923. (8-ka, str. 26).

39. *Polska procedura cywilna*. Projekty referentów z uzasadnieniem. Tom II. Kraków, 1923. (8-ka, str. 333).

40. *Projekt ustawy o prawie autorskiem*, uchwalony przez sekcję prawa cywilnego 20 — 31 października i przez wydział cywilny w Warszawie, 31 października 1922. Warszawa, 1923. (8-ka, str. 14).

41. *Ustawa o ustroju sądownictwa*. Warszawa, 1923. (8-ka, str. 26).

42. *Protokoły obrad* sekcji prawa cywilnego Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej. — Prawo autorskie (zeszyt drugi). — Kraków, 1923. (8-ka, str. 158).

43. *Projekt ustawy o prawie autorskiem*, uchwalony przez Komisję Kodyfikacyjną Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 9 kwietnia 1923. Kraków, 1923. (4-ka, str. 12).

44. *Prof. E. Till*. Polskie prawo zobowiązań (część ogólna). Projekt wstępny z motywami. Odbitka z „Przeglądu prawa i administracji“. Lwów, 1923. (8-ka, str. 187).

45. *Projekt ustawy wekslowej*, uchwalony przez Komisję Kodyfikacyjną Rzeczypospolitej Polskiej. Lwów, 1923. (4-ka, str. 42).

46. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Dział ogólny, tom I, zeszyt 6. Ogólnego zbioru Nr. 9. Warszawa, 1924. (8-ka, str. 176).

47. *Projekt ustawy czekowej* (pierwotna redakcja), drukowany w „Gazecie Sądowej Warszawskiej“ z r. 1924, Nr. 13.

48. *Projekt ustawy czekowej* (ostateczna redakcja), drukowany w „Gazecie Sądowej Warszawskiej“ z r. 1924, Nr. 26.

49. *Projekt ustawy postępowania karnego*, przyjęty w drugim czytaniu przez sekcję postępowania karnego Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej. Odbitka z „Gazety Administracji i Policji Państwowej“. Warszawa, 1924. (8-ka, str. 130).

50. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja prawa karnego, tom II. Ogólnego Zbioru Nr. 10. Lwów, 1925. (8-ka, str. 1 — 388).

51. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Podkomisja ustroju sądownictwa, tom I. Ogólnego Zioru Nr. 11. Lwów, 1925. (8-ka, str. 1 — 331).

52. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Podkomisja ustroju sądownictwa, tom II. Ogólnego Zbioru Nr. 12. Lwów, 1925. (8-ka, str. 1 — 321).

53. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja prawa karnego, tom III, zeszyt 1. Ogólnego zbioru Nr. 13. Lwów, 1925. (8-ka, str. 1 — 185).

54. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Dział ogólny, tom I, zeszyt 7. Ogólnego Zbioru Nr. 14. Warszawa, 1926. (8-ka, str. 1 — 208).

55. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Dział ogólny, tom I, zeszyt 8. Ogólnego zbioru Nr. 15. Warszawa, 1926. (8-ka, str. 236).

56. *Les Lois Polonaises sur la lettre de change, le billet à ordre et le chèque*. Publiés par J. C. Witenberg, avocat, avec préface et notes de Jacques Bouteron. Paris, 1925. (8-ka, str. 1 — 80).

57. *Loi Polonaise du 29 Mars 1926*, relative aux droits d'auteur. Préface et notices des Georges Maillard. Paris, 1926. (4-ka, str. 1 — 26).

58. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja postępowania karnego, tom I, zeszyt 1. Ogólnego zbioru Nr. 16. Projekt ustawy postępowania karnego z uzasadnieniem, zeszyt 1. Lwów, 1926. (8-ka, str. 1 — 188).

59. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa karnego, tom III, zeszyt 2. Ogólnego zbioru Nr. 17. Lwów, 1926. (8-ka, str. 1 — 139).

60. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa karnego, tom IV, zeszyt 1. Ogólnego zbioru Nr. 19. Projekt wstępny części szczególnej kodeksu karnego, w opracowaniu prof. Wacława Makowskiego. Warszawa, 1926. (8-ka, str. 1 — 44).

61. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa karnego, tom IV, zeszyt 2. Ogólnego zbioru Nr. 18. Projekt wstępny części szczegółowej kodeksu karnego, w opracowaniu prof. Juliusza Makarewicza. Lwów, 1926. (8-ka, str. 1 — 86).

62. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja postępowania karnego, tom I, zeszyt II. Ogólnego zbioru Nr. 20. Projekt ustawy postępowania karnego (uzasadnienie), zeszyt 2. Lwów, 1926. (8-ka, str. 188 — 388).

63. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja postępowania karnego, tom II, zeszyt 1. Ogólnego zbioru Nr. 21. Projekt ustawy postępowania karnego (uzasadnienie). Lwów, 1926. (8-ka, str. 389 — 568).

64. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa cywilnego, tom I, zeszyt 1. Ogólnego zbioru Nr. 24. Projekt prawa o zobowiązaniach. Warszawa, 1927. (8-ka, str. 1 — 109).

65. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja postępowania karnego, tom II, zeszyt 2. Ogólnego zbioru Nr. 26. Projekt ustawy postępowania karnego (uzasadnienie). Lwów, 1927. (8-ka, str. 569 — 702).

66. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa handlowego, tom I, zeszyt 1. Ogólnego zbioru Nr. 28. Projekt ustawy o spółkach akcyjnych z uzasadnieniem. Warszawa, 1927. (8-ka, str. 1 — 85).

67. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja postępowania karnego, tom II, zeszyt 3. Ogólnego zbioru Nr. 27. Projekt ustawy postępowania karnego (uzasadnienie). Lwów, 1927. (8-ka, str. 703 — 832).

68. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa handlowego, tom I, zeszyt 2. Ogólnego zbioru Nr. 29. Projekt ustawy o spółkach akcyjnych z uzasadnieniem. Warszawa, 1927. (8-ka, str. 1 — 73).

69. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja postępowania cywilnego, tom I, zeszyt 3. Ogólnego

zbioru Nr. 31. Projekt ustawy zaprowadzającej kodeks polskiej procedury cywilnej. Warszawa, 1927. (8-ka, str. 1 — 24).

70. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja prawa handlowego, tom I, zeszyt 3. Ogólnego zbioru Nr. 33. Projekt kodeksu handlowego polskiego, opracowany przez gł. ref. Dr. Antoniego Górskiego. Warszawa, 1928. (8-ka, str. 1 — 167).

71. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja postępowania cywilnego, tom I, zeszyt 4. Ogólnego zbioru Nr. 34. Projekt ustawy o urządzeniu adwokatury, opracowany przez gł. ref. prof. Jana Jakóba Litauera. Warszawa, 1928. (8-ka, str. 1 — 24).

72. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Podsekcja III prawa cywilnego, tom I, zeszyt 2. Ogólnego zbioru Nr. 32. Projekt części szczegółowej prawa o zobowiązaniach, opracowany przez gł. referentów Ernesta Tilla i Romana Longchamps de Berier. Lwów, 1928. (8-ka, str. 1 — 278).

73. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Podsekcja III prawa cywilnego, tom I, zeszyt 3a. Ogólnego zbioru Nr. 35. Kodeks cywilny Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt wraz z uzasadnieniem, opracowany przez Dr. Ignacego Łyskowskiego. Warszawa, 1928. (8-ka, str. 1 — 30).

74. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Podsekcja III prawa cywilnego, tom I, zeszyt 3b. Ogólnego zbioru Nr. 36. Kodeks cywilny Rzeczypospolitej Polskiej. Uzasadnienie. Warszawa, 1928. (8-ka, str. 1 — 171).

75. *Revue polonaise de législation civile et criminelle*, vol. I, fasc. 1, annexe 1. Code civil de la République de Pologne élaboré par M. le Dr. Koschembahr - Łyskowski. Warszawa, 1928. (8-ka, str. 1 — 32).

76. *Der polnische Strafgesetzentwurf*. Erster Teil besorgt von Dr. Juliusz Makarewicz. Lwów, 1928. (8-ka, str. 1 — 22).

77. *Zeitschrift für polnisches Recht und Wirtschaftswesen*, vol. I, Nr. 2, Anlage. Zivilgesetzbuch der Republik Polen. Entwurf und Begründung, verfasst von Dr. I. Koschembahr-Łyskowski. Warszawa, 1928. (8-ka, str. I — VI).

78. *Quelques dispositions générales d'un projet de Code civil polonais*. Dr. I. de Koschembahr-Łyskowski. Extrait de la Revue Trimestrielle de droit civil. Paryż, 1928. (8-ka, str. 1 — 32).

79. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Podsekcja III prawa cywilnego, tom I, zeszyt 4. Ogólnego zbioru Nr. 37. Projekty części szczegółowej polskiego prawa o zo-

bowiązaniach. Terminologia. Zestawił Dr. Roman Longchamps de Berier. Lwów, 1928. (8-ka, str. 1 — 23).

80. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Dział ogólny, tom I, zeszyt 9. Ogólnego zbioru Nr. 30. Warszawa, 1927. (8-ka, str. 237 — 262).

81. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Dział ogólny, tom I, zeszyt 10. Ogólnego zbioru Nr. 30. Warszawa, 1927. (8-ka, str. 263 — 309).

82. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja postępowania cywilnego, tom I, zeszyt 1 i 2. Polska Procedura Cywilna. Projekt referentów z uzasadnieniem. Przedruk wyczerpanych materiałów. Warszawa, 1928. (8-ka, str. 1 — 354 i 1 — 340).

83. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Podsekcja II prawa cywilnego, tom I, zeszyt 1. Ogólnego zbioru Nr. 38. Projekt ustawy o ochronie przyrody. Warszawa, 1929. (8-ka, str. 1 — 28).

84. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Dział ogólny, tom I, zeszyt 11. Ogólnego zbioru Nr. 39. Warszawa, 1929. (8-ka, str. 311 — 367).

85. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja prawa karnego, tom IV, zeszyt 3. Ogólnego zbioru Nr. 41. Projekt części szczególnej kodeksu karnego. Lwów, 1929. (8-ka, str. 1 — 110).

86. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja prawa karnego, tom IV, zeszyt 4. Ogólnego zbioru Nr. 42. Projekt wstępny ustawy o wykroczeniach, opracowany przez ref. ustawy, prof. E. Stan. Rappaporta, na podstawie opinii biegłych, sędziów: K. Berezowskiego i J. Rosenzweiga. Warszawa, 1929. (8-ka, str. 1 — 320).

87. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja postępowania cywilnego, tom I, zeszyt 5. Ogólnego zbioru Nr. 40. Projekt kodeksu postępowania cywilnego. Warszawa, 1929. (8-ka, str. 1 — 98).

88. *Prof. E. Stan. Rappaport*. Zagadnienie kodyfikacji wykroczeń w ustawodawstwie polskim (Autoreferat sprawozdawczy). Odbitka z „Gazety Sądowej Warszawskiej”. Warszawa, 1929. (8-ka, str. 1 — 32).

89. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Dział ogólny, tom I, zeszyt 12. Ogólnego zbioru Nr. 43. Warszawa, 1929. (8-ka, str. 371 — 434).

90. *Przegląd Polski Ustawodawstwa cywilnego i kryminalnego*. Ustawodawstwo cywilne. Tom I, zeszyt 1. Tom. I,

zeszyt 2 i tom II. *Revue Polonaise de Législation civile et criminelle. Législation civile.* Vol. I, fasc. 1, Vol. I, fasc. 2 et Vol. II. Warszawa, Varsovie, 1928 i 1929. (8-ka, str. 1—51, 1—55).

91. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja postępowania cywilnego, tom I, zeszyt 6. Ogólnego zbioru Nr. 44. I. Projekt kodeksu postępowania cywilnego. Projekt ustawy o wprowadzeniu kodeksu postępowania cywilnego i Projekt ustawy o kosztach sądowych. II. Uzasadnienie ogólne projektów: Kodeksu postępowania cywilnego i Ustawy o kosztach sądowych. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1 — 168).

92. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa karnego, tom V, zeszyt 1. Ogólnego zbioru Nr. 45. I. Projekt przygotowawczy ustawy o wykroczeniach. II. Uzasadnienie. Warszawa, 1929 i 1930. (8-ka, str. 1 — 77).

93. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa karnego, tom V, zeszyt 2. Ogólnego zbioru Nr. 46. Projekt kodeksu karnego. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1 — 52).

94. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa karnego, tom V, zeszyt 3. Ogólnego zbioru Nr. 47. Uzasadnienie części ogólnej projektu kodeksu karnego. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1 — 96).

95. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Sekcja prawa karnego, tom V, zeszyt 4. Ogólnego zbioru Nr. 48. Uzasadnienie części szczególnej projektu kodeksu karnego. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1 — 254).

96. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Dział ogólny, tom I, zeszyt 13. Ogólnego zbioru Nr. 49. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1 — 64).

97. *Revue Polonaise de Législation civile et criminelle. Législation criminelle.* Vol. II. Varsovie, 1930. Przegląd Polski Ustawodawstwa cywilnego i kryminalnego. Ustawodawstwo kryminalne. Tom II. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1 — 77).

98. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Podsekcja II prawa cywilnego, tom I, zeszyt 1. Ogólnego zbioru Nr. 49. Referat przygotowawczy do prac nad skodyfikowaniem jednolitego prawa ksiąg ziemskich, w opracowaniu gł. ref. proj. Prof. Dr. Fr. Zolla. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1 — 75).

99. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.* Podsekcja III prawa cywilnego, tom I, zeszyt 3c. Ogólnego zbioru Nr. 50. Kodeks cywilny Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt wraz z uzasadnieniem opracował Dr. Ignacy Łyskowski. Warszawa, 1931. (8-ka, str. 1 — 10).

100. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Podsekcja III prawa cywilnego, tom I, zeszyt 3d. Ogólnego zbioru Nr. 51. Kodeks cywilny Rzeczypospolitej Polskiej. Uzasadnienie. Warszawa, 1931. (8-ka, str. 1 — 87).

101. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja postępowania cywilnego, tom I, zeszyt 7. Ogólnego zbioru Nr. 53. Projekt ustawy notarialnej, opracowany przez członka Kom. Kod. J. Glassa. Warszawa, 1931. (8-ka, str. 1 — 48).

102. *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. Sekcja postępowania cywilnego, tom I, zeszyt 8. Ogólnego zbioru Nr. 52. Uzasadnienie projektu ustawy o kosztach sądowych w postępowaniu cywilnym. Warszawa, 1931. (8-ka, str. 1 — 29).

103. *Revue Polonaise de Législation civile et criminelle*. Législation civile. Vol. III. Varsovie, 1930. Przegląd Polski Ustawodawstwa cywilnego i kryminalnego. Ustawodawstwo cywilne. Tom III. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1 — 63).

104. *Prof. E. Stan. Rappaport*. Propaganda wojny zaczepnej jako delictum iuris gentium. Odbitka z „Gazety Sądowej Warszawskiej“. Warszawa, 1929. (8-ka, str. 1 — 19).

105. *Prof. E. Stan. Rappaport*. Propagande de la guerre d'agression comme delit du droit des gens. „Revue Penitentiaire de Pologne“. Annexe Nr. 13. Varsovie, 1929. (8-ka, str. 1 — 28).

106. *Revue Polonaise de Législation civile et criminelle*. Législation criminelle. Vol. III. Varsovie, 1930. Przegląd Polski Ustawodawstwa cywilnego i kryminalnego. Ustawodawstwo kryminalne. Tom III. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1—77).

107. *Prof. E. Stan. Rappaport*. Le Problème du Droit Pénal Interétatique. Extrait de la „Revue Polonaise de Législation civile et criminelle“. Vol. II. Varsovie, 1930. (8-ka, str. 1 — 31).

108. *Prof. E. Stan. Rappaport*. Zagadnienie Prawa Karnego Międzypaństwowego. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1—30).

109. *Prof. E. Stan. Rappaport*. Nowy system kodyfikacji ustawodawstwa kryminalnego. Kodeks karny wykonawczy. Warszawa, 1930. (8-ka, str. 1 — 34).

110. *Opinie o projekcie kodeksu karnego*. Zeszyt I. Warszawa, 1931. (8-ka, str. 1 — 24).

111. *Opinie o projekcie kodeksu karnego*. Zeszyt II. Warszawa, 1931. (8-ka, str. 1 — 40).

112. *Opinie o projekcie kodeksu karnego*. Zeszyt III. Warszawa, 1931. (8-ka, str. 1 — 45).

W Y K A Z

projektów ustawodawczych, uchwalonych przez Komisję Kodyfikacyjną w okresie sprawozdawczym.

1. *Projekt ustawy o aktach stanu cywilnego.* (Referent: prof. K. Lutostański z Warszawy), uchwalony 9 marca 1931.

W Y K A Z

projektów ustawodawczych, uchwalonych przez Komisję Kodyfikacyjną i przesłanych Ministrowi Sprawiedliwości, celem złożenia Sejmowi Rzeczypospolitej.

1 i 2. *Projekt ustawy o prawie prywatnem międzynarodowem i międzydzielnicowem.* (Referenci: prof. M. Rostworowski i prof. Fr. Zoll z Krakowa), uchwalony 9 kwietnia 1921; przesłany Ministrowi Sprawiedliwości 16 czerwca 1921. (Dz. Ust. z dnia 13 października 1926, Nr. 101, poz. 580 i 581).

3. *Projekt ustawy o sądach dla nieletnich.* (Referenci: prof. A. Mogilnicki i adw. Z. Rymowicz z Warszawy), uchwalony 7 grudnia 1921; przesłany Ministrowi Sprawiedliwości 22 grudnia 1921.

4. *Projekt ustawy o prawie autorskiem.* (Referenci: prof. Fr. Zoll z Krakowa i adw. J. J. Litauer z Warszawy), uchwalony 9 kwietnia 1923; przesłany Ministrowi Sprawiedliwości 27 listopada 1923. (Dz. Ust. z dnia 14 maja 1926, Nr. 48, poz. 286).

5. *Projekt ustawy wekslowej.* (Referenci: prof. A. Doliński ze Lwowa, prof. A. Górski z Warszawy i adw. M. Kuratowski z Warszawy), uchwalony 14 kwietnia 1923; przesłany Ministrowi Sprawiedliwości 12 stycznia 1924. (p. Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 listopada 1924. Dz. Ust. Nr. 100, poz. 926).

6. *Projekt ustawy czekowej.* (Referenci: prof. A. Doliński ze Lwowa, prof. A. Górski z Warszawy i adw. M. Kuratowski z Warszawy), uchwalony 4 czerwca 1924; przesłany Ministrowi Sprawiedliwości 30 czerwca 1924. (p. Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924. Dz. Ust. Nr. 100, poz. 927).

7. *Projekt ustawy o sądach powszechnych.* (Referenci: prof. K. Stefko ze Lwowa i prof. A. Mogilnicki z Warszawy), uchwalony 15 grudnia 1924; przesłany Ministrowi Sprawiedli-

wości 30 grudnia 1924. (Dz. Ust. z dn. 7 lutego 1928, Nr. 12, poz. 93).

8. *Projekt ustawy postępowania karnego.* (Referenci: prof. E. Krzymuski z Krakowa, prof. A. Mogilnicki z Warszawy, adw. Z. Rymowicz z Warszawy), uchwalony 28 kwietnia 1926; przesłany Ministrowi Sprawiedliwości 4 maja 1926. (Dz. Ust. z dn. 20 marca 1928, Nr. 33, poz. 313).

9. *Projekt ustawy o spółkach akcyjnych.* (Referent: prof. A. Doliński ze Lwowa), uchwalony 10 października 1927; przesłany Ministrowi Sprawiedliwości 12 grudnia 1927. (Dz. Ust. z dn. 26 marca 1928, Nr. 39, poz. 383).

10. *Projekt prawa małżeńskiego.* (Referent: prof. K. Lutostański z Warszawy), uchwalony 28 maja 1929; przesłany Ministrowi Sprawiedliwości 4 grudnia 1929.

11. *Projekt kodeksu postępowania cywilnego. Projekt ustawy o wprowadzeniu kodeksu postępowania cywilnego i Projekt ustawy o kosztach sądowych z uzasadnieniem ogólnym wyżej wskazanych projektów.* (Referenci: prof. J. J. Litauer, prof. St. Gołąb, sędz. Wł. Dbałowski, sędz. M. Miśszewski, tudzież, zmarli w toku prac, prof. Fierich i prezes Mańkowski), uchwalone 20 i 21 grudnia 1929 i 30 stycznia 1930; przesłane Ministrowi Sprawiedliwości 17 marca 1930. (Dz. Ust. z dn. 3 grudnia 1930, Nr. 83, poz. 651 i 652).

12. *Projekt ustawy o aktach stanu cywilnego.* (Referent: prof. K. Lutostański z Warszawy), uchwalony 9 marca 1931; przesłany Ministrowi Sprawiedliwości dnia 31 marca 1931.

W Y K A Z

projektów ustawodawczych opracowanych w Komisji Kodyfikacyjnej i zużytkowanych przez Rząd bezpośrednio.

1. *Ustawa z dn. 5 lutego 1924 o ochronie wynalazków i znaków towarowych.* (Dz. Ust. Nr. 31 z dn. 10 kwietnia 1924). Referent prof. Fr. Zoll z Krakowa.

2. *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 o prawie o domach składowych.* (Dz. Ust. Nr. 114 z dn. 31 grudnia 1924). Referent prof. A. Górski z Warszawy.

3. *Ustawa z dn. 2 sierpnia 1926 o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.* (Dz. Ust. Nr. 96 z dn. 25 września 1926). Referent prof. Fr. Zoll z Krakowa.

W Y K A Z

ustaw, względnie rozporządzeń obowiązujących, opracowanych przez Komisję Kodyfikacyjną.

1. *Prawo wekslowe.* (Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 listopada 1924, Dz. Ust. z dn. 21 listopada 1924, Nr. 100, poz. 926).

2. *Prawo czekowe.* (Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 listopada 1924, Dz. Ust. z dn. 21 listopada 1924, Nr. 100, poz. 927).

3. *Ustawa z dn. 29 marca 1926 o prawie autorskiem.* (Dz. Ust. z dn. 14 maja 1926, Nr. 48, poz. 286).

4. *Ustawa z dn. 2 sierpnia 1926 o prawie właściwym dla stosunków prywatnych wewnętrznych.* (Dz. Ust. z dn. 13 października 1926, Nr. 101, poz. 580).

5. *Ustawa z dn. 2 sierpnia 1926 o prawie właściwym dla stosunków prywatnych międzynarodowych.* (Dz. Ust. z dn. 13 października 1926, Nr. 101, poz. 581).

6. *Prawo z dnia 6 lutego 1928 o ustroju sądów powszechnych.* (Dz. Ust. z dn. 7 lutego 1928, Nr. 12, poz. 93).

7. *Kodeks postępowania karnego.* (Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928, Dz. Ust. z dn. 20 marca 1928, Nr. 33, poz. 313).

8. *Prawo z dnia 22 marca o spółkach akcyjnych.* (Dz. Ust. z dn. 26 marca 1928, Nr. 39, poz. 383).

9. *Prawo z dnia 22 marca 1928 o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych.* (Dz. Ust. z dn. 21 marca 1928, Nr. 39, poz. 384).

10. *Kodeks postępowania cywilnego* (Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930, Dz. Ust. z dnia 3 grudnia 1930, Nr. 83, poz. 651) i *Przepisy wprowadzające kodeks postępowania cywilnego* (poz. 652).

6. USTAWA
z dnia 3 czerwca r. 1919
O KOMISJI KODYFIKACYJNEJ.

Dziennik Praw, Nr. 44, z dn. 6 czerwca 1919, poz. 315.

Art. 1. Niniejszem zostaje utworzona Komisja Kodyfikacyjna.

Art. 2. Do zakresu działania tej Komisji należy:

- a) przygotowanie projektów jednolitego ustawodawstwa dla wszystkich ziem w skład Państwa wchodzących, a to w dziedzinie prawa cywilnego i karnego;
- b) przygotowanie innych projektów ustawodawczych, które Komisja Kodyfikacyjna wypracuje bądź na skutek uchwały Sejmu, bądź też w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości.

Art. 3. Projekty ustaw, opracowane przez Komisję Kodyfikacyjną, wnosi do Sejmu Minister Sprawiedliwości. Za jego pośrednictwem przedstawia Komisja Sejmowi przynajmniej co pół roku sprawozdanie ze swych czynności.

Minister Sprawiedliwości wyjednywa odrębny budżet dla Komisji i dba wogóle o zaopatrzenie materialnych jej potrzeb i o ułatwienie prac Komisji w porozumieniu z jej *Prezydentem*.

Komisja Kodyfikacyjna ma prawo w zakresie swego działania żądać od władz i urzędów potrzebnych wyjaśnień.

Art. 4. *Na czele Komisji Kodyfikacyjnej stoi Prezydent i trzech wiceprezydentów *)*.

Pozatem Komisja składa się z 40 członków. Na wniosek

*) P. wyżej: Prezydjum (szersze), str. 20.

Prezydenta mogą być atoli mianowani dalsi członkowie ponad tę liczbę.

Minister Sprawiedliwości jest w komisji Kodyfikacyjnej zastąpiony przez swego delegata.

Ponadto może on osobiście lub przez delegatów brać udział w obradach Komisji i jej poszczególnych oddziałów.

Art. 5. *Prezydenta i wiceprezydenta Komisji mianuje Naczelnik Państwa na wniosek, postawiony przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Marszałkiem Sejmu.*

*W ten sam sposób mianuje Naczelnik Państwa 40 członków Komisji w pierwszym składzie, natomiast dalszych członków mianuje Naczelnik Państwa na wniosek, postawiony przez Prezydium Komisji *).*

Art. 6. Komisja Kodyfikacyjna opracuje swój regulamin, który określi wewnętrzną organizację Komisji, sposób jej obrad i prac oraz inne urządzenia.

Art. 7. Ustawa ta poczyną obowiązywać z chwilą jej ogłoszenia.

Art. 8. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Marszałek: (—) *Trampczyński.*

Prezydent Ministrów: w. z. (—) *S. Wojciechowski.*

Minister Sprawiedliwości: (—) *Supiński.*

*) P. wyżej 2. Sekretariat Generalny. Sprawozdanie, str. 13.

7. REGULAMIN OGÓLNY

KOMISJI KODYFIKACYJNEJ

**uchwalony w dn. 14 grudnia 1924, obowiązujący od dnia
20 stycznia 1925.**

I. Ustrój Komisji.

Art. 1.

§ 1. Komisja Kodyfikacyjna dzieli się na sekcje:
prawa cywilnego, postępowania cywilnego, prawa handlowego; prawa karnego, postępowania karnego.

§ 2. Sekcje mogą tworzyć podkomisje specjalne i koła miejscowe.

§ 3. Niezależnie od podziału Komisji na sekcje — Zebranie Ogólne lub Komitet Organizacji Prac mogą stworzyć szczególne podkomisje stałe lub czasowe z zakresem działania, ustalonym przez Zebranie Ogólne lub Komitet Organizacji Prac.

Art. 2.

§ 1. Skład sekcji ustali Prezydjum szersze na podstawie zgłoszeń członków sekcji.

§ 2. Sekcje opracowują dla siebie w miarę potrzeby, regulaminy wewnętrzne oraz instrukcje szczególne i składają je do wiadomości Prezydjum szerszego.

Art. 3.

§ 1. W każdej sekcji i podkomisji członkowie wybierają z pośród siebie prezydium w osobach: Prezesa, Wiceprezesa i Sekretarza.

§ 2. Łączenie stanowisk Sekretarza sekcji ze stanowiskiem ich Prezesa lub Wiceprezesa jest niedopuszczalne.

Art. 4.

§ 1. Miejsce stałej siedziby każdej sekcji i jej biura określa sama sekcja.

§ 2. Posiedzenia sekcji odbywają się naogół w miejscach ich siedziby, z wyjątkiem wypadków, w których sekcja inaczej postanowi.

Art. 5.

§ 1. Sekcje mogą za wzajemnem porozumieniem się zwoływać posiedzenia wspólne.

§ 2. Członek Komisji, nie należący do danej sekcji, ma prawo uczestniczyć w posiedzeniach tej sekcji z głosem doradczym. Sekcja zawiadamia o terminie posiedzeń w danej sprawie tych członków innej sekcji, którzy tego uprzednio żądają.

§ 3. Prezes sekcji z własnej inicjatywy, lub na żądanie sekcji, może zapraszać do udziału w pracach i posiedzeniach z głosem doradczym również osoby, nie należące do składu Komisji Kodyfikacyjnej, znane ze swej wiedzy w danej dziedzinie.

Art. 6.

§ 1. Komitet Organizacji Prac ma na celu ujednolajnienie prac Komisji oraz planowe niemi kierownictwo.

§ 2. Komitet Organizacji Prac składa się z *Prezydenta* Komisji Kodyfikacyjnej *), jako Przewodniczącego, trzech Wiceprezydentów (jako zastępców Przewodniczącego **), Sekretarza Generalnego (jako Sekretarza Referenta), dwóch za-

*) Komitetowi Organizacji Prac i Prezydium szerszemu przewodniczy obecnie, jako stały przewodniczący, I (w kolei starszeństwa) Wiceprezydent Komisji (pos. Prezydium szerszego z dnia 11 września 1928).

**) Obecnie stały zastępca — II Wiceprezydent Komisji (pos. Prezydium szerszego z dnia 7 stycznia 1929).

zastępców Sekretarza Generalnego, jako Sekretarzy-Redaktorów Protokołu i Przewodniczącego podkomisji redakcyjnej Prezydium szerszego, pięciu Prezesów sekcji, lub w razie nieobecności ich zastępców, dwóch członków Komisji Kodyfikacyjnej, wybranych przez Zebranie Ogólne oraz członków Komisji, będących równocześnie członkami Ciała Ustawodawczego. W skład Komitetu Organizacji Prac wchodzi również z głosem stanowczym stali referenci i najwyżej dwaj koreferenci, wyznaczeni przez odnośną sekcję, względnie Komitet Organizacji Prac, dla każdego działu większych całości kodyfikacyjnych. Każdy z tych członków Komitetu Organizacji Prac głosuje tylko w tej materji, do której został powołany na referenta lub koreferenta.

§ 3. Komitet ma charakter opiniodawczy, w wypadkach zaś, wskazanych w artykułach 8 § 3, art. 31 i 32 — charakter ciała, zastępującego Zebranie Ogólne.

Art. 7.

§ 1. Zebrania Ogólne Komisji odbywają się w Warszawie, — z wyjątkowo ważnych względów, za zgodą Prezydium szerszego, w innych miastach, — w miarę potrzeby, w czasie oznaczonym przez *Prezydenta* *) i pod jego przewodnictwem, względnie pod przewodnictwem zastępującego Wiceprezydenta Komisji.

§ 2. Na żądanie motywowane Komitetu Organizacji Prac lub 20-tu członków Komisji, przedstawione na piśmie, *Prezydent* *) zwołuje Zebranie Ogólne Komisji w ciągu najbliższego miesiąca.

Art. 8.

§ 1. Do Zebrania Ogólnego Komisji należy rozstrzyganie spraw, wniesionych na Ogólne Zebranie, z decyzji Prezydium szerszego Komisji, Komitetu Organizacji Prac lub też na wniosek 20-tu jej członków.

§ 2. Do Zebrania Ogólnego Kom. Kod., względnie Prezydium szerszego, należy:

a) wybór Sekretarza Generalnego i jego zastępców, Przewodniczącego podkomisji redakcyjnej Prezydium szerszego oraz dwóch członków Komitetu Organizacji Prac;

b) przyjmowanie sprawozdań rachunkowych.

§ 3. Do Zebrania Ogólnego, względnie Komitetu Organizacji Prac, należy:

*) p. przypis do art 10.

- a) omawianie ogólnego planu prac;
- b) zatwierdzanie przyjętych przez sekcję projektów;
- c) tworzenie sekcji;
- d) tworzenie podkomisji do czynności szczególnych;
- e) uchwalanie Regulaminu Ogólnego, ustroju, obrad i prac Komisji;
- f) przyjmowanie sprawozdań *Prezydenta Komisji* *), Sekretarza Generalnego, Komitetu Organizacji Prac, sekcji i podkomisji.

Art. 9.

O każdym posiedzeniu Zebrania Ogólnego Komisji, jak również Komitetu Organizacji Prac i sekcji zawiadamia się Ministra Sprawiedliwości i jego delegatów specjalnych przy sekcjach Komisji Kodyfikacyjnej.

Art. 10.

Do zakresu czynności *Prezydenta Komisji* *), oprócz spraw, powierzonych mu przez ustawę o Komisji Kodyfikacyjnej, oraz przepisy niniejszego Regulaminu, należy wogóle załatwianie bieżących spraw administracyjnych oraz innych pilnych w przerwach pomiędzy posiedzeniami Prezydium szerszego.

Art. 11.

§ 1. Składanie sprawozdań Komisji Kodyfikacyjnej Ciału Ustawodawczemu, jak również ważniejsze czynności administracyjne, nie przekazane Zebraniu Ogólnemu, należą do Prezydium szerszego Komisji.

§ 2. Prezydium *ściśle* Komisji składa się z *Prezydenta* **) i Wiceprezydentów, Prezydium szersze — ponadto z Sekretarza Generalnego i jego zastępców oraz Przewodniczącego podkomisji redakcyjnej.

§ 3. Posiedzenia Prezydium odbywają się naogół w Warszawie, z wyjątkiem przypadków, w których właściwe Prezydium inaczej postanowi. Termin posiedzeń wyznacza *Prezydent Komisji* *).

*) Obecnie należy do zakresu czynności sprawującego kierownictwo administracyjne Kom. Kod. Sekretarza Generalnego (pos. Prezydium szerszego z dnia 11 września 1928 i z 4 sierpnia 1930 oraz Komitetu Org. Prac z dnia 1 maja 1931).

**) p. przypis do art. 6.

§ 4. Do ważności uchwały Prezydium *ściśłego* niezbędna jest obecność trzech członków, zaś Prezydium szerszego — obecność czterech członków.

§ 5. Do Prezydium *ściśłego* *) należy ustalanie kandydatur na stanowiska nowych członków Komisji, pozostałe sprawy administracyjne należą do Prezydium szerszego. W razie zaś pilnej potrzeby (art. 10) załatwia je *Prezydent* Komisji **) łącznie z Sekretarzem Generalnym.

§ 6. W razie pilnej potrzeby, z inicjatywy *Prezydenta* **) i Sekretarza Generalnego K. K., czynności, przewidziane w art. 8 § 2, załatwia Prezydium szersze Komisji, którego uchwały przedstawia się do zatwierdzenia najbliższemu Zebraniu Ogólnemu.

Art. 12.

§ 1. Do zakresu czynności Sekretarza Generalnego Komisji lub jego zastępcy należą: naczelne kierownictwo Biur Głównego i Informacyjno - Prasowego w Warszawie, spraw budżetowych i rachunkowości, redakcja komunikatów i sprawozdań ogólnych z czynności Komisji oraz czuwanie nad wszystkimi wydawnictwami Komisji.

§ 2. Zastępcami Sekretarza Generalnego są członkowie Sekretariatu Generalnego, Redaktorowie Protokołu.

§ 3. Sekretariat Generalny opracowuje w miarę potrzeby regulaminy wewnętrzne oraz instrukcje szczególne dla siebie i Biura Głównego. Rzeczzone regulaminy i instrukcje zatwierdza Prezydium szersze Komisji.

Art. 13.

§ 1. Urzędników i niższych funkcjonariuszów etatowych Biura Głównego mianuje Minister Sprawiedliwości na wniosek *Prezydenta* Komisji **) w porozumieniu z Sekretarzem Generalnym.

§ 2. Pracowników pomocniczych Komisji, jakoteż funkcjonariuszów Biura Prezydjalnego i Biur miejscowych, powołuje *Prezydent* Komisji **) w porozumieniu z Sekretarzem Generalnym, a w razie potrzeby i z właściwym Wiceprezydentem.

Art. 14.

§ 1. Członkowie Komisji, oraz delegaci specjalni Ministerstwa Sprawiedliwości przy sekcjach K. K., oprócz zwrotu kosztów podróży i djet przepisanych, otrzymują wynagrodze-

*) Obecnie należy do czynności Prezydium szerszego Kom. Kod. (pos. Prezydium szerszego z dnia 22 kwietnia 1929).

**) p. przypis do art. 10.

nie za udział w posiedzeniach Komisji w wysokości, ustalonej przez Prezydium Komisji. Wynagrodzenie to dla członków przyjezdnych, Prezydium ustala według skali wyższej niż dla miejscowych. *Prezydent*, względnie w jego zastępstwie urzędujący Wiceprezydent, oraz Sekretarz Generalny i jego zastępca, jakoteż czynni członkowie Prezydium poszczególnych sekcji i podkomisyj, otrzymują ponadto wynagrodzenie za czynności prezydjalne lub administracyjne w wysokości, ustalonej przez Prezydium szersze Komisji.

§ 2. Za opracowanie referatów członkowie Komisji otrzymują osobne wynagrodzenie, które w każdym przypadku określa Prezydium szersze Komisji na wniosek Prezesa właściwej sekcji. Temuż Prezydium szerszemu Komisji, na wniosek Prezesa właściwej sekcji, powierza się ustalenie kwot i terminu wypłaty wynagrodzenia stałych referentów za prace dokonane: a) referaty sprawozdawcze, b) projekty artykułowane.

§ 3. Członkowie Komisji otrzymują bezpłatnie po egzemplarzu Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej i wszystkich wydawnictw Komisji.

II. Obrady Komisji.

Art. 15.

Zaproszenia na Zebrania Ogólne, względnie Komitetu Organizacji Prac, wysyła się członkom, tudzież Ministrowi Sprawiedliwości i jego delegatom specjalnym przy sekcjach K. K. na 14 dni przed terminem, z wymienieniem przedmiotów, umieszczonych na porządku dziennym.

Art. 16.

§ 1. *Prezydent* *) lub Wiceprezydent otwiera i zamyka posiedzenie, kieruje obradami, poddaje wnioski pod głosowanie i stwierdza jego wyniki.

§ 2. Po zreferowaniu sprawy przez sprawozdawcę, następują obrady.

§ 3. Zebranie Ogólne, względnie Komitet Organizacji Prac, większością 2/3 może ograniczyć czas trwania przemówień. Ograniczenie nie dotyczy sprawozdawcy.

§ 4. W toku obrad można w każdej chwili postawić wniosek o zamknięcie dyskusji. Przewodniczący poddaje wniosek pod głosowanie niezwłocznie bez rozpraw. Do uchwalenia

*) p. przypis do art. 6.

wniosku niezbędną jest większość 2/3. W razie uchwalenia wniosku o zamknięcie dyskusji przemawiać mogą tylko mówcy, zapisani przed postawieniem wniosku, oraz sprawozdawca.

§ 5. Minister Sprawiedliwości i jego delegat specjalny mają prawo głosu, ilekroć tego zażądata. Jeżeli Minister, albo delegat specjalny zabiorą głos po zamknięciu rozprawy, rozprawa uważa się za otwartą na nowo.

Art. 17.

§ 1. Do ważności Zebrania Ogólnego, względnie Komitetu Organizacji Prac, potrzeba obecności conajmniej połowy członków, w tem *Prezydenta* *) albo Wiceprezydenta.

§ 2. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Przewodniczący bierze udział w głosowaniu. W razie równości głosów, rozstrzyga głos Przewodniczącego.

§ 3. Reasumcja uchwały nastąpić może jedynie za zgodą 2/3 obecnych.

§ 4. Porządek i sposób głosowania oznacza Przewodniczący. Przewodniczący z własnej inicjatywy, albo na wniosek 5-ciu członków, zarządza głosowanie imienne.

§ 5. Wstrzymujących się od głosowania zalicza się do głosujących przeciwko wnioskowi.

Art. 18.

§ 1. Wybory odbywają się kartkami, skrutatorów wyznacza Przewodniczący.

§ 2. Przy wyborach ściślejszych rozstrzyga względna większość głosów, a w razie równości głosów — rostrzyga los.

Art. 19.

§ 1. Protokół obrad Zebrania Ogólnego, względnie Komitetu Organizacji Prac Komisji, prowadzi jeden z zastępców Sekretarza Generalnego (Redaktor Protokołu).

§ 2. Po posiedzeniu członkowie Komisji mogą przeglądać protokół w Biurze Głównem Komisji. Zarzuty co do treści protokołu członek Komisji może przedstawić Redaktorowi Protokołu, a gdyby ten odmówił sprostowania odwołać się do Przewodniczącego.

§ 3. Protokół, co do którego treści nie podniesiono zarzutów, albo podniesione zarzuty załatwiono, uważa się za przyjęty.

*) p. przypis do art. 6.

§ 4. Protokół, po podpisaniu przez Przewodniczącego i Redaktora Protokołu, składa się do Archiwum Głównego Komisji.

III. Prace Komisji.

Art. 20.

Sekcja powierza opracowanie projektu jednemu lub paru stałym referentom; w przypadku ustalenia jednego referenta, sekcja wybiera podkomisję przygotowawczą do rozpoznania projektu referenta.

Art. 21.

Prezydjum szersze Komisji, na wniosek referenta stałego podkomisji przygotowawczej lub sekcji, oddaje do ich rozporządzenia fachowe siły pomocnicze oraz komunikuje im dane urzędowe, nadto wszelkie druki i wydawnictwa.

Art. 22.

Projekt referentów lub referenta, rozpoznany przez podkomisję przygotowawczą, wraz z materiałami rozsyła się członkom sekcji.

Art. 23.

W terminie, ustalonym przez Prezydjum sekcji, po porozumieniu z podkomisją przygotowawczą, członkowie sekcji prześlą podkomisji, za pośrednictwem Biura Głównego, swe uwagi do projektu, opracowane indywidualnie lub zbiorowo (np. w kołach miejscowych).

Art. 24.

Po rozpatrzeniu nadesłanych uwag, podkomisja ustali ostatecznie tekst tego projektu i roześle go członkom sekcji.

Art. 25.

Prezydjum sekcji wyznaczy posiedzenie sekcji dla pierwszego czytania projektu w terminie, pozwalającym na szczegółowe rozpatrzenie projektu przez członków, w każdym razie nie wcześniej, jak w miesiąc po otrzymaniu przez nich projektu.

Art. 26.

W razie wprowadzenia przez sekcję znaczniejszych zmian w projektach albo na żądanie 1/3 głosujących członków sekcji, drugie czytanie projektu może się odbyć najwcześniej w miesiąc po pierwszym.

Art. 27.

Projekt sekcji, przyjęty w drugim czytaniu, rozsyła się z motywami wszystkim członkom Komisji Kodyfikacyjnej, właściwym urzędom, instytucjom prawniczym, oraz poszczególnym specjalistom dla poczynienia uwag w terminie, wyznaczonym przez Prezydium sekcji w porozumieniu z Sekretarzem Generalnym Komisji.

Art. 28.

Uwagi będą zakomunikowane referentom lub podkomisji przygotowawczej, pierwotnie powołanej do rozpoznania projektu, albo nowej, gdyby tego zaszła potrzeba. Referent lub podkomisja opracuje referat o nadesłanych uwagach oraz wypracuje własne wnioski.

Nie wcześniej, niż w miesiąc po rozesłaniu referatu oraz wniosków podkomisji, Prezydium sekcji wyznaczy trzecie czytanie projektu.

Art. 29.

Sekcja, w której praca nie będzie mogła postępować trybem wskazanym w art. 20 — 28, uchwali własny regulamin pracy.

Art. 30.

*Prezydent Komisji**) wnosi projekt, przyjęty przez sekcję na Zebranie Ogólne, w razie zaś wniosku odnośnego sekcji — na Komitet Organizacji Prac, po uprzednim rozesłaniu projektu przez Sekretarza Generalnego (lub tylko zmian dokonanych w sekcji), członkom Komisji Kodyfikacyjnej. Po dyskusji odbywa się głosowanie nad poprawkami, zgłoszonymi przez sekcję, referentów, podkomisję przygotowawczą albo *Prezydenta Komisji* **) lub Przewodniczącego w jego zastępstwie Wiceprezydenta, poczem projekt w całości zostaje w jednym czytaniu przyjęty lub odrzucony.

*) p. przypis do art. 10.

**) p. przypis do art. 6.

Art. 31.

W razie pilnej potrzeby może Komitet Organizacji Prac na wniosek *Prezydenta Komisji* *) zastosować do danego projektu skrócony tryb pracy, polegający na tem, że referenta stałego, względnie referentów, wyznacza nie sekcja, lecz Komitet Organizacji Prac, skład zaś podkomisji przygotowawczej, opinującej w trybie skróconym o danym projekcie, ustala *Prezydent Komisji* *) w porozumieniu z Prezesem odnośnej sekcji.

Art. 32.

§ 1. Projekt, po komunikacie, trybem skróconym, referentów lub podkomisji przygotowawczej w Komitecie Organizacji Prac, Sekretarz Generalny przesyła odnośnej sekcji.

§ 2. Na wniosek sekcji, dany projekt może być bez zwoływania Zebrania Ogólnego — złożony Komitetowi Organizacji Prac, a po zbadaniu w tym Komitecie, — skierowany do Sejmu Rzeczypospolitej za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

Art. 33.

Jeżeli przy dyskusji nad projektem uwydatni się potrzeba merytorycznego rozważenia poszczególnych jego części, Zebranie Ogólne, względnie Komitet Organizacji Prac, może wyznaczyć w tym celu wspólne posiedzenie odpowiednich sekcji.

Art. 34.

Projekt, który nie uzyskał większości głosów na Zebraniu Ogólnem lub Komitecie Organizacji Prac, wraca do sekcji.

Art. 35.

W przypadku nagłej konieczności przedstawienia Ciału Ustawodawczemu mniejszego projektu ustawodawczego, Komitet Organizacji Prac może, pod warunkiem jednomyślności, uznać projekt uchwały w trzecim czytaniu przez sekcję za uchwalony ostatecznie, bez przekazania go Zebraniu Ogólnemu.

*) p. przypis do art. 10.

Art. 36.

Projekt, przyjęty przez Zebranie Ogólne Komisji, względnie Komitet Organizacji Prac, zostaje przekazany podkomisji redakcyjnej Prezydium szerszego dla dokonania poprawek językowych i stylistycznych. W skład podkomisji wchodzi: jej Przewodniczący, Sekretarz Generalny *) i jego zastępcy, Prezesi odnośnych sekcji, referenci projektów, względnie członkowie właściwej podkomisji przygotowawczej.

Art. 37.

Prezydent Komisji Kodyfikacyjnej **) składa projekt ustawodawczy Sejmowi Rzeczypospolitej za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości.

Art. 38.

Prezydium szersze Komisji wyznacza członków Komisji dla uzasadnienia projektu imieniem Komisji w Ciele Ustawodawczem, o czem zawiadamia Ministra Sprawiedliwości.

*) Obecnie I Zast. Sekretarza Generalnego (p. str. 20).

**) p. przypis do art. 10.

DOSTRZEŻONE OMYŁKI DRUKU ORAZ UZUPEŁNIENIA.

<i>Str.</i>	<i>wiersz:</i>	<i>zamiast lub po:</i>	<i>czytać należy:</i>
3	6	po słowie: „... 1931“	i 21 maja 1931.
4	7	po słowach: „... r. 1931/32“.	w wierszu następnym: Na posiedzeniu w dniu 21 ma- ja 1931 ustalono kandydaturę no- wego członka Komisji Kodyfika- cyjnej (na miejsce, opróżnione przez ś. p. Leona Petrażyckiego), Bolesława Norberta Pohorockie- go, prezesa Sądu Najwyższego.
19	13	po słowie: „43 ²).“	w wierszu następnym: 44 ³).
„	17	po słowie: „... Petrażycki ...	(do dnia 15 maja 1931),
„	33	po słowie: „... Polskiej“	w wierszu następnym: ³) p. str. 4
38	26	od „słowa*: 106. “ do: “ ... (8-ka, str. 1—77)“.	skreślić.
„	30	107.	106.
„	34	108.	107.
„	36	109.	108.
„	39	110.	109.
„	41	111.	110.
„	43	112.	111.

„Komisja Kodyfikacyjna“ ukazuje się zeszytami w miarę nagromadzonego materiału. Cenę pojedynczego zeszytu oznacza się w stosunku do liczby arkuszy.

Ogólnego zbioru № 54.

Wydawnictwo urzędowe Komisji Kodyfikacyjnej.

Drukarnia Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna 1, tel. 649-04

Druk ukończono dnia 20 maja 1931 r.